

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลบึงบอน

อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

จัดทำโดย

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรตำบลบึงบอน ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ได้ดำเนินงานเพื่อให้ชุมชนยึดหลักตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มีการเกิดกระบวนการคิดร่วมกันอย่างวิจาร์ณญาณโดยใช้ข้อมูลจาก อบต. , จปฐ , กชช ๒ ค เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจ มีการพัฒนาการเรียนรู้ และการสร้างประสบการณ์ เพื่อหาสาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา และความต้องการของชุมชน ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต

ขอขอบคุณ คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบึงบอน และเกษตรกรจากทุกหมู่บ้าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนา ๕ ปี คงเป็นประโยชน์กับเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ

มีนาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ ๑ สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน	
- ข้อมูลทางกายภาพ	๑
- สภาพภูมิประเทศ	๑
- แหล่งน้ำและปริมาณน้ำฝนในรอบปี	๑
- กลุ่มชุดดิน	๒
- ข้อมูลด้านชีวภาพ	๕
- เทคโนโลยีการผลิตพืช	๖
ข้าว	๖
ปาล์มน้ำมัน	๙
- สภาพการผลิตพืช	๑๗
- ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม	๑๘
- ผู้นำชุมชน	๑๘
- ข้อมูลด้านต้นทุนการผลิตพืช	๒๒
- องค์กรเกษตรกร	๒๔
บทที่ ๒ สถานการณ์ชุมชน	
- ปัญหาของชุมชน	๒๕
- ศักยภาพชุมชน	๒๖
บทที่ ๓ สังเคราะห์ข้อมูล	
- ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน	๒๘
- ลักษณะของการผลิต/เทคนิคระบบ	๒๘
- ปัจจัยเงื่อนไขในการผลิต ผลตอบแทนที่ได้	๒๘
- กลยุทธ์ทางเลือก	๒๘
บทที่ ๔ แนวทางการพัฒนาชุมชน	
- แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี	๒๙
- แผนการลงทุน	๒๙
- แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร	๒๙
- สรุปเป้าหมายและงบประมาณแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบล	๓๐
ภาคผนวก	๓๓
- กระบวนการจัดเวทีชุมชนระดับตำบล	๓๔

บทที่ ๑

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

- ข้อมูลทางกายภาพ

ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ ๕๑.๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๒,๔๓๗ ไร่ ห่างจากอำเภอหนองเสือ เป็นระยะทาง ๑๖ กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ลุ่มเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ	ตำบลบึงชำอ้อ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
ทิศใต้	ติดต่อ	ตำบลลำผักกูด อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	ตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

- สภาพภูมิประเทศ

ที่ตั้งของพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ความลาดเอียงไม่เกิน ๒ %

สภาพภูมิอากาศ

ตำบลบึงบอน มีลักษณะทางภูมิอากาศแบ่งได้ ๓ ฤดูกาล คือ

- ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม เป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านจากทะเลเข้ามา มีอิทธิพลต่อลักษณะภูมิอากาศทำให้เป็นช่วงที่ฝนตกมากที่สุดในรอบปี โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในแต่ละเดือนสูงกว่า ๑๕๐ มม. และมีความชื้นสัมพัทธ์ สูงกว่า ๗๐ % โดยมีเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีความชื้นสูงสุด

- ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ เป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดจากใจกลางของทวีปที่มีความหนาวเย็นและแห้งเข้ามา มีอิทธิพลต่อลักษณะภูมิอากาศในระยะนี้แทนลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่อ่อนกำลังลงทำให้เป็นช่วงที่เย็นที่สุดในรอบปี มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๒๖ องศาเซลเซียส และมีปริมาณน้ำฝนในแต่ละเดือนต่ำกว่า ๒๐ มม. ความชื้นสัมพัทธ์ ต่ำกว่า ๗๐ % ในเดือนมกราคมเป็นเดือนที่มีอากาศเย็นที่สุด อุณหภูมิเฉลี่ย ๒๕ องศาเซลเซียส

- ฤดูร้อน เริ่มประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม เป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออ่อนกำลังลง และมีลมจากทะเลจีนใต้พัดเข้ามาแทนที่ทางทิศใต้ทำให้อากาศร้อนอบอ้าวโดยเฉพาะในเดือนเมษายนมีอุณหภูมิสูงสุด ๓๕ องศาเซลเซียส

- แหล่งน้ำและปริมาณน้ำฝนในรอบปี

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำที่สำคัญและมีผลต่อกิจกรรมการเกษตรของตำบลประกอบด้วยคลองส่งน้ำชลประทานที่ ๗,๘,๙ ซึ่งสามารถใช้ได้ทั้งตำบล คลองส่งน้ำทั้งสามคลองตอนบนติดกับคลองระพีพัฒน์ ส่วนตอนล่างติดกับคลองรังสิตประยูรศักดิ์ทำให้มีน้ำใช้ตลอดปี

ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปีของตำบลบึงบอน ประมาณ ๖๔๐ มม. มีการกระจายตัวของฝนแต่ละเดือนมากกว่า ๘๐ มม. ในช่วง ๖ เดือน คือ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาเป็นช่วงที่ฝนตกสม่ำเสมอไม่ต่ำกว่า ๒๘๐ มม. เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน ปริมาณฝนในช่วงนี้จะมีผลกระทบต่อคุณภาพผลผลิตข้าวในระยะหลังเกษตรกรได้เลื่อนเวลาในการทำนาเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิดอุทกภัย ปัจจุบันมีรถเกี่ยวข่วนำมาใช้ ทำให้ผลเสียหายจากการเก็บเกี่ยวลดน้อยลง แต่ผลผลิตข้าวยังมีความชื้นสูงอยู่ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีลานตากเป็นของตนเอง

จากสถิติปริมาณน้ำฝนย้อนหลัง ๕ ปี จะพบว่าในช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม จะมีฝนตกเฉลี่ยมากกว่า ๑๕๒ มิลลิเมตร และเดือนพฤศจิกายน-มีนาคม ฝนจะทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ในบางปีเท่านั้น ซึ่งตำบลบึงบอน สามารถทำนาได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากมีคลองส่งชลประทาน ที่ ๑๒ ,๑๓ และ ๑๔ ซึ่งสามารถใช้ได้ทั้งตำบล คลองส่งน้ำทั้งสามคลองตอนบนติดกับคลองระพีพัฒน์ ส่วนตอนล่างติดกับคลองรังสิตประยูรศักดิ์ทำให้มีน้ำใช้ตลอดปี

● กลุ่มชุดดิน

กลุ่มชุดดินที่ ๑๐

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทามีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีแดง และพบจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองฟางข้าวของสารจาร์โรไซด์ ภายในระดับความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน พบบริเวณที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล น้ำแข็งลึก ๑๐๐ ซม. นาน ๖-๗ เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เป็นกรดจัดมาก pH ๔.๕ ได้แก่ ชุดดินองครักษ์ ชุดดินรังสิตประเภทที่เป็นกรดจัดมาก อนุโนะเชียรใหญ่ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแห่งมีการยกร่องปลูกพืชผัก ส้มเขียวหวาน และสนประดิพัทธ์ หากไม่มีการใช้ปุ๋ย เพื่อแก้ไขความเป็นกรดของดิน พืชที่ปลูกมักไม่ค่อยได้ผล

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินเป็นกรดจัดมาก ฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๖ - ๗ เดือน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : เมื่อพิจารณาสภาพพื้นที่ ลักษณะเนื้อดินและการระบายน้ำของดินกลุ่มชุดดินที่ ๑๐ มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าปลูกพืชอย่างอื่น เนื่องจากสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงราบลุ่ม เนื้อดินเป็นดินเหนียวและดินมีการระบายน้ำเลวถึงเลวมาก ซึ่งในสภาพปัจจุบันใช้ทำนาอยู่แล้วเป็นส่วนใหญ่ แต่ให้ผลผลิตต่ำเพราะดินเปรี้ยวจัดหรือ ดินกรดกำมะถัน การที่จะนำกลุ่มชุดดินนี้มาใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกพืชอย่างอื่น เช่น พืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชผักต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงดินหรือการพัฒนาที่ดิน เช่น การทำคันดินล้อมรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วม การยกร่องปลูกเพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน และการใส่ปุ๋ยเพื่อแก้ความเป็นกรดจัดของดิน สามารถปลูกพืชที่กล่าวนี้ได้

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๑๐

ปลูกข้าวหรือทำนา ข้อจำกัดที่สำคัญคือ ความเป็นกรดจัดหรือดินเปรี้ยวจัด ทำให้การปลูกข้าวไม่ได้ผลหรือผลผลิตต่ำ ควรมีการจัดการดังต่อไปนี้ เพื่อเพิ่มผลผลิตของข้าวที่ปลูกดังนี้

๑) การยับยั้งความเป็นกรดของดินเพิ่มขึ้น บริเวณที่มีน้ำชลประทาน ดินควรมีน้ำขังแช่ เพื่อไม่ให้หน้าดินแห้ง จะทำให้ดินเป็นกรดเพิ่มขึ้นควรปลูกข้าวอย่างน้อย ๒ ครั้ง ในรอบปี

๒) การล้างกรตออกจากดิน ทำให้ทั้งล้างด้วยน้ำฝนและน้ำชลประทาน ปล่อยให้แห้งในแปลงนานไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์ จะช่วยลดความเป็นกรดของดิน เสร็จแล้วจึงเตรียมดินปลูกข้าว แล้วค่อย ๆ ระบายออกควรทำหลาย ๆ ครั้ง

๓) การแก้ไขความเป็นกรด ที่ได้ผล คือ การใช้ปูนต่าง ๆ เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ปูนเปลือกหอยเผา หินปูนบด หรือหินปูนฝุ่น เป็นต้น ใส่ลงไปในดินเพื่อไปทำปฏิกิริยากับลดความเป็นกรดของดินและลดปริมาณสารพิษต่างๆ ให้น้อยลง อัตราที่ใช้อยู่ระหว่าง ๒-๔ ตันต่อไร่ ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการเป็นกรดของดินและชนิดของปูน ใส่ครั้งหนึ่งจะมีผลอยู่ได้ประมาณ ๕ ปี สำหรับวิธีการใส่ นั้น ให้หว่านปูนให้ทั่วแปลงนา แล้วทำการไถแปรและปล่อยน้ำให้แห้งประมาณ ๑๐ วัน หลังจากนั้น ระบายน้ำออกเพื่อล้างสารพิษ แล้วค่อยขังน้ำใหม่เพื่อทำเทือกและรอปักดำ การปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินเพื่อเพิ่มผลผลิตของข้าว จำเป็นต้องมีการใช้ปุ๋ยช่วยและการปลูกพืชบำรุงดินสลับกับการปลูกข้าว โดยปลูกในช่วงฤดูแล้ง

การใช้ปุ๋ยเคมี สำหรับพันธุ์ข้าวไม่ไวต่อแสงปลูกในฤดูฝน ใช้ปุ๋ย ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๑๒๓-๑๕๐ กก./ไร่ หรือปุ๋ย ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๓๐ กก./ไร่ ใส่รวมกับปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา ๗๔-๙๖ กก./ไร่ หรือร่วมกับปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๓๓-๔๓ กก./ไร่ สำหรับพันธุ์ข้าวไม่ไวต่อแสงปลูกในฤดูแล้ง ใช้ปุ๋ย ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๘๗-๑๐๓ กก./ไร่ หรือ ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๓๐ กก./ไร่ ใส่รวมกับปุ๋ยแอมโมเนียม ซัลเฟต อัตรา ๔๖-๕๘ กก./ไร่ หรือ ร่วมกับปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๒๐-๒๖ กก./ไร่ การเลือกปลูกพันธุ์ข้าวทนดินเปรี้ยวจัดจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งได้แก่ พันธุ์ข้าวที่มีความทนทานต่อสภาพดินเปรี้ยวจัด เช่น พันธุ์ข้าวลูกแดง ข้าวขาวตายก รวงยาว สีรวง อัลอัมดุลิลละห์ ลูกเหลือง พันธุ์ข้าวที่มีความทนทานปานกลางต่อสภาพดินเปรี้ยวจัด เช่น ข้าว พันธุ์ข้าวแดง เหลืองประทิว ๑๒๓ อะพอลโล พุ่งทอง นวลแก้ว หมออรุณ ลูกนาค ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ พุ่งทอง กข.๒๑ กข.๒๓ กข.๗ กข.๑๓ กข.๑๙ กข.๒๗ กข.๒๕ สุพรรณบุรี ๙๐ แก่นจันทร์ ดอกมะลิ สะกุก ตะเภาแก้ว ๑๖๑ เล็บมีอนาง ขาวตาแห้ง

ปลูกพืชไร่ กรณีปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้งหลังการเก็บเกี่ยวข้าว หรือกรณีเปลี่ยนการทำนาไปเป็นปลูกพืชไร่ถาวร ต้องมีการปรับปรุงสภาพพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝนและมีการยกร่องปลูกเพื่อช่วยการระบายน้ำ ปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๑ แก้ความเป็นกรดของดิน ควรใส่ปูน หินปูนฝุ่นหรือปูนมาร์ลให้ทั่วแปลง อัตราประมาณ ๒ ตันต่อไร่ ใส่แล้วคลุกเคล้าให้เข้ากับดินทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วันก่อนปลูกพืช ทำให้ดินร่วนซุย ควรมีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอัตราประมาณ ๒-๓ ตันต่อไร่ หรือมีการปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบลงไปในดินสลับกับการปลูกพืชไร่

การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น ข้าวโพดหวาน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๒๐-๒๐-๒๐ หรือสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๕๐-๑๐๐ กก./ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ๆ ละเท่า ๆ กัน คือ ใส่รองกันหลุมก่อนปลูกและใส่เมื่อข้าวโพดอายุ ประมาณ ๒๕ วัน และใส่ปุ๋ยยูเรียอัตรา ๑๐๐ กก./ไร่ โดยใส่สองข้างแถวข้าวโพดแล้วพรวนดินกลบโคลนเมื่ออายุข้าวโพด ๒๕-๓๐ วัน

ถั่วเขียว ถั่วลิสง ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๓๐ กก./ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยรองพื้น ๑๕ กก./ไร่ และครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยที่เหลือเมื่อต้นถั่วเขียวมีอายุ ๒๐-๒๕ วัน โดยโรยปุ๋ยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ ในกรณีปลูกถั่วเขียวโดยวิธีหว่านให้ใช้อัตราเดียวกัน และ ถั่วเขียว ถั่วลิสง ควรจะคลุกเมล็ดด้วยไรโซเบียมก่อนปลูก

ถั่วเหลือง ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๑๐-๒๐-๑๐ อัตรา ๒๕-๓๕ กก./ไร่ โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง

ฝ้าย สูตรปุ๋ยเคมีที่ใส่คือ ๐-๓-๐ (หินฟอสเฟต) อัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กก./ไร่ ใส่รวมกับปุ๋ยสูตร ๑๘-๔-๕ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ หรือ ๒๕-๗-๗ อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ไร่ โดยใส่ปุ๋ยสูตร ๐.๓.๐ ด้วยการหว่านตอนปลูก (๓-๔ ปีครั้ง)

และใส่ปุ๋ยร่วมหลังปลูก ๒๐-๒๕ วัน โดยโรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนกลบและใส่ทุกปี ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น การทำคันดินรอบพื้นที่เพาะปลูกเพื่อป้องกันน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน ถ้าเป็นไปได้ควรติดตั้ง เครื่องสูบน้ำ เพื่อระบายน้ำออก เมื่อมีฝนตกหนัก การยกสันร่องสำหรับปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ให้มีขนาดกว้าง ๖-๘ เมตร ส่วนท้องร่อง(ระบายและกักเก็บน้ำ) กว้าง ๑-๑.๕ เมตร ความลึกประมาณ ๑ เมตร หรือลึกเหนือชั้นดินเลนที่มีไพไรท์เป็น องค์ประกอบอยู่สูง ซึ่งร่องควรจะทำต่อเนื่อง กับร่องรอบสวนที่อยู่ติดกับคันดินป้องกันน้ำท่วม เพื่อการระบายน้ำเข้าออก ควรระบายน้ำในร่องออก ๓-๔ เดือน/ครั้งและควรควบคุมน้ำในร่องไม่ให้ต่ำ กว่าชั้นดินเลนที่มีไพไรท์เป็น องค์ประกอบ อยู่สูง เพื่อป้องกันไม่ให้ดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น การแก้ความเป็นกรดจัด โดยการใช้ปูนฝุ่น หินปูนบด หรือปูนมาร์ล หวานให้ ทั่วทั้งร่องที่ปลูก อัตราประมาณ ๒-๓ ตัน/ไร่ สำหรับดินในหลุมปลูกให้ผสมกับปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก และผสมกับหิน ฝุ่น หรือหินปูนมาร์ล อัตรา ๒.๕ กก./หลุม ในกรณีที่ไม่ได้หว่านปูนมาร์ลบนร่องปลูกให้คลุกหินปูนบดหรือปูนมาร์ลกับดินในหลุมปลูก อัตรา ๑๕ กก./หลุม ในการแก้ความเป็นกรดจัดของดินการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์การปลูกไม้ผล ใน กลุ่มชุดดินที่ ๑๐ ที่จะให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นต้องมีการใช้ปุ๋ยเคมีช่วยนอกเหนือจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก และปุ๋ยหมักสูตรอัตราการใช้และวิธีการใช้ปุ๋ยเคมีขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ผลที่ปลูก เช่น

ส้มเขียวหวาน และส้มโอ ที่ตกผลแล้ว ใส่ปุ๋ยหลังเก็บผลผลิตแล้ว ๒ ครั้ง และหลังติดผลแล้ว ๑ ครั้ง สูตร ๑๒-๓-๖ อัตรา ๖๐๐-๗๐๐ กรัม/ตัน คุณอายุ ต้นและสูตร ๑๔-๔-๙ อัตรา ๕๐๐-๖๐๐ กรัม/ตัน คุณอายุ ร่วมกับ ๑๔-๐-๒๐ อัตรา ๑๐๐-๑๕๐ กรัม/ตัน คุณอายุต้น ใส่ ครั้งที่ ๓ ใส่หลังติดผลแล้ว

กลุ่มชุดดินที่ ๑๑

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาและมีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปนอยู่เป็นจำนวนมากในช่วงดินล่างตอนบน และพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซด์ ในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน พบบริเวณที่ราบตามชายฝั่งทะเลหรือที่ราบลุ่มภาคกลาง น้ำแข็งลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. นาน ๓-๕ เดือน บางพื้นที่จะขังน้ำนาน ๖-๗ เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลว มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ดินมีปฏิกิริยาเป็นกรดจัดมาก ถึงเป็นกรดจัด pH ๔.๕-๕.๐ ได้แก่ชุดดินรังสิต เสนา ัญบุรี ชุดดินดอนเมือ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแห่งยกร่องปลูกพืชผัก ส้มเขียวหวาน และสนประดิพัทธ์ ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดินใช้ปุ๋ยและปูนในอัตราที่เหมาะสม และมีการควบคุมน้ำ หรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ พืชที่ปลูกจะให้ผลผลิตดีขึ้น

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินเป็นกรดจัดมาก อาจขาดแร่ธาตุอาหารพืชพวกไนโตรเจน และฟอสฟอรัส หรืออาจมีสารละลายพวกอลูมิเนียม และเหล็กมากเกินไปจนเป็นพิษต่อพืชฤดูฝนน้ำแข็งนาน ๓ - ๗ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชต่าง ๆ : เมื่อพิจารณาสภาพพื้นที่ ลักษณะเนื้อดินและการระบายน้ำของดิน กลุ่มชุดดินที่ ๑๑ มีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าการปลูกพืชอย่างอื่น ที่มีข้อจำกัดในการปลูกข้าว คือ ความเป็นกรดจัดของดินทำให้ผลผลิตของข้าวต่ำ ในการที่จะนำกลุ่มชุดดินนี้ไปใช้ในการเพาะปลูกพืชอย่างอื่น เช่น ไม้ผล หรือพืชผักจำเป็นต้องมีการปรับปรุงดินหรือพัฒนาที่ดิน จึงจะสามารถในการปลูกพืชดังกล่าวได้ เนื่องจากในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำท่วมขังที่ผิวดินระหว่าง ๔-๖ เดือน การใช้ประโยชน์ที่ดินควรใช้รูปแบบไร่นาสวนผสม

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๑๑

ปลูกข้าวหรือทำนา ปัญหาดินเป็นกรดจัด ใช้ปูนมาร์ล หรือหินปูนฝุ่นในอัตราดังนี้ เขตชลประทาน pH ดินน้อยกว่า ๔ ใช้อัตรา ๒ ตัน/ไร่ pH ดิน ๔-๔.๕ ใช้อัตรา ๑ ตัน/ไร่ เขตเกษตรน้ำฝน pH ดินน้อยกว่า ๔ ใช้อัตรา ๒.๕ ตัน/ไร่ pH ดิน ๔-๔.๕ ใช้อัตรา ๑.๕ ตัน/ไร่ ใช้น้ำล้างความเป็นกรด ในกรณีที่มีแหล่งน้ำมากพอ โดยปล่อยน้ำขังใน

ธรรมชาติ เพื่อใช้เองในโครงการส่งเสริมดังกล่าว ที่หมู่ที่ ๒ ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ เป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เกษตรกรตำบลอื่น ๆ เข้ามาเรียนรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และยังเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติอีกด้วย

ส่วนเรื่องการทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ เพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูพืชได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาที่ดิน คลองเจ็ด อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

พันธุ์พืชที่ปลูก

ข้าว นิยมปลูกพันธุ์สุพรรณบุรี , พิษณุโลก ๒ , ข้าวเบอร์ ๑๗ และปทุมธานี ๑

มะม่วง พันธุ์ที่นิยมปลูก น้ำดอกไม้เบอร์ ๔ , เขียวเสวย , โชคอนันต์ ฯลฯ

มะพร้าวน้ำหอม พันธุ์กันจิบ นำพันธุ์มาจากบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

กล้วยหอม พันธุ์หอมไต้หวัน และพันธุ์หอมทอง

กล้วยน้ำว้า พันธุ์มะลิอ่อน

แก้วมังกร พันธุ์มังกรทอง พันธุ์ไต้หวัน พันธุ์เวียดนาม พันธุ์ไทยสีแดง

ข้าวโพดหวาน พันธุ์ไฮบริด ๓ , ๑๐ และพันธุ์บิกซีไวท์

ถั่วฝักยาว พันธุ์ศรแดงเบอร์ ๔ และลำน้ำชี

พริกชี้หูสวน

พริกเหลือง

พริกกระเหรียง

มะระจีน พันธุ์ศรแดง

บวบ พันธุ์ศรแดง

แฟง พันธุ์ศรแดง

มะละกอ พันธุ์แขกนวล

พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

วัว พันธุ์ลูกผสมพื้นเมือง กับบรามันห์

เป็ด นครปฐม

ไก่ พันธุ์ชนพื้นเมือง

แพะ พันธุ์ชาแนลแองโกลด์

● เทคโนโลยีการผลิตพืช

ระบบการผลิต / การจัดการ

ข้าว

ลักษณะทั่วไป

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อสังคมไทยมาก ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งอาหารที่ให้คาร์โบไฮเดรตประจำวันเท่านั้น ในแต่ละปีข้าวที่เหลือจากการบริโภค ถูกส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ เช่น จีน อินเดีย เอเชีย อีหร่าน ฮองกง มาเลเซีย และสิงคโปร์ เฉพาะใน พ.ศ.๒๕๔๐ นำเงินได้เข้าประเทศมากกว่า ๖๐,๐๐๐ ล้านบาท นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้นมา ประเทศไทยครองความเป็นอันดับหนึ่งในการส่งข้าวไปเลี้ยงประชากรเกือบจะทั่วโลก จากการส่งออกข้าวสาร ๓ ล้านตันใน พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นประมาณ ๖ ล้านตันใน พ.ศ. ๒๕๔๐ แสดงให้เห็นถึง

ศักยภาพในการแข่งขันทั้งด้านการผลิต และการตลาดของประเทศไทย ว่าเหนือกว่าอีกหลายประเทศที่เป็นคู่แข่งที่สำคัญ เช่นสหรัฐอเมริกา อินเดีย พม่า และเวียดนาม แต่สถานการณ์นี้อาจจะเปลี่ยนไปได้ ถ้ารัฐบาลไม่ให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาพันธุ์ข้าวคุณภาพดี และด้านการเกษตรกรรม เพราะในปัจจุบันตลาดข้าวคุณภาพต่ำถูกพม่า และเวียดนาม ยึดครองจากไทยไปเกือบหมดแล้ว

ดังนั้นอนาคตของข้าวไทยจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเน้นไปที่การผลิตข้าวคุณภาพสูงเพื่อการส่งออก โดยอาศัยความได้เปรียบทางด้านชื่อเสียงว่าเป็นผู้ผลิตข้าวคุณภาพสูง และเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลกมาเป็นเวลานาน พื้นที่เพาะปลูกข้าวทั่วโลกมีอยู่ประมาณ ๙๓๐ ล้านไร่ ให้ผลผลิตประมาณ ๕๓๐ ล้านตันข้าวเปลือก ส่วนปริมาณซื้อขายข้าวสารในตลาดโลกในปัจจุบันประมาณ ๒๐ ล้านตัน ในขณะที่ประชากรโลกมีจำนวนประมาณ ๖ พันล้านคนเป็นผู้ที่บริโภคข้าวไม่ต่ำกว่า ๔ พันล้านคน และในอีก ๒๐ ปี ข้างหน้าคาดว่าจะมีประชากรเพิ่มเป็น ๘ พันล้านคน ดังนั้นวิธีการเดียวที่จะผลิตข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภคในอนาคตก็คือต้องเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น ในปีเพาะปลูก ๒๕๕๖/๕๗ ประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกข้าวประมาณ ๖๓ ล้านไร่ ผลิตข้าวเปลือกได้ประมาณ ๑๒ ล้านตัน คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย ๓๘๗ กิโลกรัมต่อไร่ เก็บไว้ใช้บริโภคและเป็นเมล็ดพันธุ์ประมาณ ๑๒ ล้านตัน ที่เหลือส่งออกคิดเป็นปริมาณข้าวสารประมาณ ๖ ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวมและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่กับประเทศอื่นๆ จะเห็นว่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมากหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนได้วิเคราะห์และสรุปว่า เป็นเพราะสาเหตุหลักจากการที่มีการปลูกข้าวในพื้นที่ทุกสภาพ พื้นที่อุดมสมบูรณ์ให้ผลผลิตค่อนข้างสูง แต่ในพื้นที่ไม่เหมาะสมจะให้ผลผลิตต่ำ เมื่อนำมาเฉลี่ยรวมทั้งประเทศ จึงทำให้ได้ค่าที่ค่อนข้างต่ำ มนุษย์รู้จักบริโภคข้าวและปลูกข้าวเป็นอาหารหลักเป็นเวลานานนับพันปีมาแล้ว แต่การจะกล่าวว่าได้เริ่มมีการปลูกข้าวมาตั้งแต่เมื่อไรนั้น ยังไม่สามารถยืนยันได้ ดังนั้นการที่จะกล่าวถึงถิ่นกำเนิดของข้าวก็คงเป็นเพียงการคาดคะเนด้วยเหตุผลของนักวิชาการแต่ละท่าน เชื่อว่าถิ่นกำเนิดของข้าวอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของภูเขาหิมาลัยในประเทศอินเดีย ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแอฟริกา เพราะมีรายงานพบข้าวหลายชนิดในบริเวณเหล่านี้

พฤกษศาสตร์ทั่วไป

ข้าวเป็นพืชล้มลุกที่มีใบเลี้ยงเดี่ยว ข้าวที่ปลูกเป็นอาหารของมนุษย์มีอยู่ด้วยกัน คือ *Oryza sativa* ปลูกมากในเอเชีย และ *Oryza glaberrima* ปลูกมากในแอฟริกาตะวันตก ข้าวทั้งสองชนิดนี้แตกต่างกันที่ข้าวแอฟริกาไม่มีการแตกกระแงแรกของรวงข้าว ในปัจจุบันข้าวเอเชียได้รับความนิยม และมีผู้นำไปปลูกแทนข้าวแอฟริกามากขึ้น ข้าวเอเชียที่ปลูกกันในปัจจุบันแบ่งเป็น ๓ พวก ดังนี้

๑. อินดิกา (indico) เมล็ดยาวเรียวยาว ผลผลิตค่อนข้างต่ำ ทอบนองต่อปุ๋ยน้อย แต่ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี ปลูกมากในเขตร้อนของทวีปเอเชีย เช่น ไทย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และอินเดีย
๒. จาปอนิกา (japonica) เมล็ดป้อมสั้น ผลผลิตสูง ทอบนองต่อปุ๋ยสูง ปลูกมากในเขตกึ่งร้อน หรืออบอุ่น เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี และจีนตอนเหนือ
๓. จาวานิกา (javanica) เมล็ดค่อนข้างป้อมอ้วน ผลผลิตต่ำ ปลูกมากใน อินโดนีเซีย และพม่า

ราก เป็นแบบระบบรากฝอย (fibrous root system) เมื่อเมล็ดข้าวงอกสิ่งแรกที่งอกออกมาจากเมล็ดข้าวด้านติดกับก้านดอกตรงงอกข้าว (คัพภะ) คือ แรติเคิล จากนั้นอีก ๑๒ - ๒๔ ชั่วโมง จะเห็นยอดอ่อน (plumule) งอกออกมาจากด้านตรงข้ามของงอกข้าว การเจริญเติบโต และการกระจายตัวของรากข้าวขึ้นอยู่กับเตรียมดิน และวิธีการปลูก ถ้าไถหน้าดินลึก และตีดินละเอียด รากก็จะยาวและกระจายเป็นฝอยได้มาก แต่ถ้าไถหน้าดินตื้น รากก็จะสั้นและแพร่กระจายออกด้านข้างได้น้อย รากของข้าวไร่ (upland rice) จะหยั่งลึกลงใต้ดิน ไม่แพร่กระจายในชั้นหน้าดิน ขนาดของรากก็จะเล็ก แตกต่างจากนาดำ

(transplanting rice) ซึ่งรากจะมีขนาดใหญ่อบน้ำแต่ค่อนข้างสั้น ส่วนรากของข้าวขึ้นน้ำ (floating rice) จะอวบยาวแผ่กระจายอยู่ที่ผิวน้ำ

ลำต้น มีลักษณะทรงกลม แขนกลางกลวง ไม่มีแก่น ลำต้นตั้งตรง หลังจากที่ดินกล้าข้าวเจริญเติบโตได้ประมาณ ๓๐ วัน ต้นข้าวจะขยายตัวตามยาว หรือที่เรียกว่า ย่างปล้อง โดยปล้องแรกๆ จะอยู่ที่ผิวดิน มีลักษณะสั้นมาก ส่วนที่อยู่เหนือผิวดินขึ้นมาปล้องจะยาว จนถึงปล้องสุดท้ายด้านบนสุดจะเป็นปล้องที่ยาวที่สุดความสูงของต้นข้าวขึ้นอยู่กับพันธุ์และสิ่งแวดล้อมโดยเฉลี่ยข้าวพันธุ์พื้นเมืองของประเทศจะอยู่ในช่วง ๑๒๐ - ๑๖๐ เซนติเมตร ส่วนข้าวขึ้นน้ำมีผู้รายงานว่าสูงกว่า ๘ เมตร ในช่วงที่ข้าวเริ่มย่างปล้อง ตาที่บริเวณโคนต้นโดยเฉลี่ยข้าวพันธุ์พื้นเมืองจะให้หน่อ ๕ - ๒๐ หน่อต่อต้น ส่วนข้าวพันธุ์ใหม่ให้หน่อ ๒๕ - ๓๐ หน่อต่อต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์กรรมและสภาพแวดล้อม

ใบ ลักษณะแบนบาง ยาว แฉก อาจอโค้ง หรือตั้งตรง ใบข้าวประกอบด้วยกาบใบ คือส่วนล่างของใบเป็นส่วนที่ห่อหุ้มข้อ และปล้อง ไม่มีเส้นกลางใบ ส่วนที่อยู่ติดกับปลายกาบใบคือแผ่นใบ มีส่วนปลายคล้ายปลายหอกมีเส้นกลางใบชัดเจน ตรงรอยต่อระหว่างกาบใบและตัวใบมีลักษณะคล้ายรอยพับเรียกว่าข้อใบ (collar) ทำมุมทะแยงยื่นออกไปจากลำต้น ที่ข้อต่อจะมีเยื่อเกี่ยวพันน้ำฝนหรือลิ้นใบ (ligule) มีลักษณะเป็นเยื่อบางใส อาจมีสีชมพูอ่อนหรือสีม่วงอ่อน ใกล้เคียงกับเยื่อเกี่ยวพันน้ำฝนตรงรอยต่อส่วนที่ติดกับกาบใบจะเห็นเขี้ยวใบ (auricle) มีลักษณะคล้ายทางมะพร้าวสีชาวมุมชมพูอ่อน ซึ่งทั้งเยื่อเกี่ยวพันน้ำฝนและเขี้ยวใบยังไม่มีรายงานถึงหน้าที่เฉพาะ แต่ด้วยองค์ประกอบของใบนี้ทำให้สามารถแยกต้นข้าวออกจากหญ้าได้ โดยที่หญ้าจะไม่มีเขี้ยวใบ แผ่นใบของข้าวแต่ละพันธุ์อาจมีความกว้างและยาวไม่เท่ากัน เช่นเดียวกับการทำมุมกับลำต้น แผ่นใบจะทำมุมกับลำต้นไม่เท่ากัน ถ้าทำมุมกับลำต้นน้อยถือว่าเป็นลักษณะที่ดีเพราะจะได้ใบที่ตั้งตรง โอกาสที่จะได้รับแสงมีมาก ใบสุดท้ายของข้าวเรียกว่าใบธง ถ้าใบธงนี้ทำมุมกับก้านช่อดอกน้อย ใบก็จะตั้งตรงทำให้ได้รับแสงเต็มที่ แม้ในช่วงที่ข้าวออกดอกจนถึงสร้างเมล็ด การที่ใบธงไม่ถูกบังแสงจึงมีการปรุงอาหารและลำเลียงอาหารไปยังช่อดอกตลอดเวลา ทำให้การเพิ่มน้ำหนักของเมล็ดเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น ลักษณะใบธงที่ตั้งตรงนี้จะไม่พบเห็นในข้าวพันธุ์พื้นเมืองของประเทศไทย แต่จะพบเห็นในข้าวพันธุ์ใหม่ๆ ที่ทางกรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำให้เกษตรกรใช้เป็นพันธุ์ปลูก

ดอก ลักษณะเป็นช่อแบบ panicle ความถี่ห่างของแขนงบนช่อดอกซึ่งมีผลต่อจำนวนเมล็ดต่อรวงนั้นเป็นคุณสมบัติประจำพันธุ์ และปัจจัยแวดล้อมในการผลิต ดอกข้าวจะบานในตอนเช้า การผสมเกสรภายในดอกจะเกิดขึ้นก่อนที่จะเห็นดอกข้าวบาน ปกติดอกข้าวดอกแรกจะบานหลังจากที่ช่อดอกโผล่พ้นใบธงได้ ๒๔ - ๔๘ ชั่วโมงโดยจะเริ่มบานจากปลายช่อดอกมาหาโคนใช้เวลา ๕ - ๗ วันจึงบานครบทุกดอก ภายหลังจากการผสมเกสรแล้วประมาณ ๓๐ วัน ก็จะได้เมล็ดข้าวที่สุกแก่พร้อมจะเก็บเกี่ยวได้

เมล็ด เมล็ดข้าวที่สุกแก่แล้วส่วนภายนอกเป็นเปลือก (hull) ห่อหุ้มส่วนภายในที่เรียกว่า ข้าวกล้อง (brown rice grain) ชั้นนอกสุดของข้าวกล้องเป็นเยื่อบางๆ (pericarp layer) สีน้ำตาลอ่อน เชื่อมติดกับเปลือกหุ้มเมล็ดชั้นใน (seed coat) ถัดเข้าไปคือ nucellus และ aleurone layer ซึ่งเป็นส่วนที่ห่อหุ้มแป้ง และจมูกข้าวส่วนของจมูกข้าวนี้จะเจริญเป็นรากและต้นข้าว ส่วนแป้งซึ่งเป็นส่วนที่มนุษย์บริโภค จะเป็นอาหารของต้นอ่อนในระยะที่เมล็ดข้าวเริ่มงอก

ปาล์มน้ำมัน (oil palm)

ลักษณะทั่วไป

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่สำคัญพืชหนึ่ง น้ำมันที่ผลิตได้สามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมหลายประเภท ประเทศผู้ส่งน้ำมันปาล์มรายใหญ่ที่สุดของโลกในปัจจุบัน คือ มาเลเซีย แต่ในประเทศไทยเองปาล์มน้ำมันยังจัดเป็นพืชใหม่ ดังนั้นการผลิตปาล์มน้ำมันจึงมีความน่าสนใจเนื่องจากการทำสวนปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันในประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีสภาพดินฟ้าอากาศใกล้เคียงกับภาคใต้ของประเทศไทย สามารถดำเนินการจนประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง จึงอาจเป็นไปได้ว่าไทยน่าจะเป็นประเทศผู้นำทางด้านปาล์มน้ำมันได้อีกประเทศหนึ่ง ในขณะที่ยางพาราซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ราคาตกต่ำ เนื่องจากมียางเทียมเข้ามาแข่งขัน หากเปลี่ยนไปปลูกปาล์มน้ำมันจะให้ผลผลิตได้เร็วและผลตอบแทนสูงกว่ายางพาราในพื้นที่เท่ากัน อีกทั้งการดูแลรักษาสวนปาล์มน้ำมันไม่ยุ่งยากมาก นอกจากนี้ในระยะยาวมีการสูญเสียน้อยกว่า เมื่อเทียบกับพืชยืนต้นชนิดอื่นในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ปาล์มน้ำมันสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง ตลาดมีความต้องการมาก และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นโดยตลอด จังหวัดที่มีการปลูกมากได้แก่ กระบี่ สุราษฎร์ธานี และชุมพร นอกจากนี้ยังมีการปลูกปาล์มน้ำมันที่สตูล ตรังและประจวบคีรีขันธ์ ประเทศที่ผลิตได้มาก คือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไนจีเรีย บราซิล ซาอุด์ โคลัมเบีย ปาปัวนิวกินีและไทย ตามลำดับ

ปาล์มน้ำมันมีถิ่นกำเนิดบริเวณตะวันตกของแอฟริกา ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๐ - ๑๒ องศาเหนือและใต้ ดังนั้นในภาษาอังกฤษจึงเรียกปาล์มน้ำมันว่า African oil palm ชาวยุโรปรู้จักปาล์มน้ำมันเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๐๐๙ - ๒๐๑๓ โดยนักสำรวจชาวโปรตุเกสซึ่งในขณะนั้นรู้จักเพียงว่า ชาวแอฟริกันใช้น้ำมันในการปรุงอาหารและทำเครื่องสำอางหลังจากนั้นประมาณ ๔๕๐ ปี จึงได้มีการนำน้ำมันปาล์มไปขายในยุโรป ต่อมาในศตวรรษที่ ๑๗ ชาวโปรตุเกสได้นำน้ำมันปาล์มน้ำมันไปยังประเทศบราซิล เพื่อใช้เป็นอาหารสำหรับชาวแอฟริกันที่ทำงานอยู่ตามไร่อ้อย ต่อมาได้มีการนำเข้ามาสู่ทวีปเอเชียครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๙ โดยนำมาปลูกที่สวนพฤกษชาติสิงคโปร์ ชาวฮอลันดาได้นำปาล์มน้ำมันไปปลูกในประเทศอินโดนีเซียเป็นครั้งแรกที่บอร์เนียว เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๑ ที่เกาะสุมาตราในประเทศไทย พระยาประดิพัทธ์ภูบาล ได้นำปาล์มน้ำมันมาปลูกเพื่อเป็นไม้ประดับเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ซึ่งปัจจุบันก็ยังอยู่ที่ศูนย์วิจัยการยาง จังหวัดสงขลา และสถานีทดลองพืชสวนพลู จังหวัดจันทบุรี สำหรับการปลูกเพื่อเป็นการค้านั้น หม่อมเจ้าอมรสมานลักษณ์ ได้ปลูกครั้งแรกประมาณ ๑,๙๐๐ ต้น ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา แต่ในปัจจุบันได้เลิกล้มไปแล้วใน พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้สร้างสวนสาธิตที่นิคมสร้างตนเองควนกาหลง จังหวัดสตูล ปาล์มน้ำมันได้รับการส่งเสริมให้ปลูกเป็นการค้าอย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยในขณะนั้นมีโครงการปลูกปาล์มน้ำมัน ๒ โครงการ คือ โครงการพัฒนาตนเองภาคใต้ จังหวัดสตูล เนื้อที่ปลูก ๒๐,๐๐๐ ไร่ และโครงการของบริษัทอุตสาหกรรมน้ำมันและสวนปาล์มน้ำมัน ตำบลปลายพระยา อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เนื้อที่ปลูก ๒๐,๐๐๐ ไร่เช่นกัน ภายหลังที่ได้รับความสำเร็จทั้งสองโครงการ จึงมีบริษัทปลูกปาล์มน้ำมันเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ปาล์มน้ำมัน มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Elaeis guineensis* Jacq. อยู่ในตระกูล Palmae เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว ยืนต้นต้นเดี่ยวไม่แตกกิ่งแขนง

ใบ เป็นใบประกอบ ขนาดใหญ่ ก้านใบใหญ่และยาวเป็นกาบหุ้มลำต้น มีลักษณะคล้ายใบมะพร้าว

ดอก ออกเป็นช่อแบบจั่น แยกสาขาเป็นทะลายช่อดอกตัวผู้กับตัวเมียแยกกันตามลำดับ บนชอกของทางใบ เป็นพืชผสมข้ามพันธุ์

ผล เป็นรูปไข่ขนาดเล็ก ยาว ๒ - ๕ ซม. เมื่อผลสุกจะมีสีแดงอมม่วง ในแต่ละช่อจะติดผล ๕๐ - ๑๐๐ ผล ต่อทะลาย ในต้นที่อายุน้อย ส่วนต้นอายุมากจะติดผล ๓,๐๐๐ ผลต่อทะลาย

พันธุ์

การจำแนกพันธุ์ปาล์มน้ำมันจากความหนาของกะลาของผล แบ่งได้ ๓ แบบ ดังนี้

๑. Dura มีลักษณะทางพันธุกรรมเป็น homozygous dominace (DD) มีกะลาหนา ๒ - ๘ มิลลิเมตร คิดเป็นน้ำหนัก ๒๕ - ๕๕ เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล ส่วน mesocarp มีขนาดปานกลางหนัก ๓๕ - ๕๕ เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล และเมล็ดมีขนาดใหญ่ ๗ - ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล

๒. Tenera ลักษณะทางพันธุกรรมเป็น heterozygous (Dd) มีกะลาบาง ๐.๕ - ๓.๐ มิลลิเมตร หนัก ๑ - ๓๒ เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล ส่วนเมล็ดมีขนาดใหญ่ ๓ - ๑๕ เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล มี fiber ring สีค่อนข้างเข้ม ล้อมรอบกะลาไว้จากยอดถึงฐานของผล ซึ่งในพวก Dura ไม่มีจึงเป็นลักษณะหนึ่งที่ใช้แยก Tenera จาก Dura และเมื่อเทียบกับ Dura พบว่า Tenera มี sex ratio และมีจำนวนทะลายมากกว่า แต่มีน้ำหนักทะลายโดยเฉลี่ยและจำนวนผลต่อช่อต่ำกว่า เนื่องจากมีน้ำหนักของกะลาต่ำ เป็นพันธุ์ที่ปลูกเป็นการค้ามากทางแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๓. Pisifera มีพันธุกรรมเป็น homozygous recessive(dd) กะลาบางมากหรือไม่มี ดังนั้นจึงมักเป็นหมัน มีการติดผลน้อยมาก เนื่องจากขนาดของกะลาที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการติดผลของปาล์มน้ำมัน ดังนั้นถึงแม้จะมีจำนวน spikelets มากกว่าพวกอื่น แต่มีจำนวนผลต่อช่อต่ำกว่า เพราะมีพวกเป็นหมันสูง และถึงแม้จะมี sex ratio สูงกว่า แต่ผลผลิตก็ไม่สูงเช่นกัน เป็นพวกที่มีความสำคัญทางด้านการปรับปรุงพันธุ์ แต่ไม่มีผลทางการค้า ในการผลิตเมล็ดจะทำการผสมระหว่างพวก Dura และ Pisifera โดยใช้ Dura เป็นต้นแม่ได้เมล็ดที่เป็น Tenera นำมาปลูกต่อไป

การคัดเลือกต้นพ่อแม่ในการผลิตพันธุ์

Dura และ เนื่องจากพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่นิยมปลูก คือ พันธุ์ Tenera ซึ่งได้จากการผสมระหว่าง Pisifera ดังนี้

Dura x Pisifera

(DD) (dd)

Tenera (dd)

ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการผสมพันธุ์ เพื่อให้ได้เมล็ด Tenera โดยมีหลักในการคัดเลือกต้นที่จะทำการผสมพันธุ์ดังนี้

๑. คัดมาจากต้นปาล์มน้ำมันจำนวนมาก
๒. ใช้เวลาคัดเลือกเป็นระยะเวลานานมาก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของผลผลิตจากหลายปี เนื่องจากการออกผลของปาล์มน้ำมันไม่แน่นอนในแต่ละปี
๓. ต้นที่ทำการเปรียบเทียบในการคัดเลือก ควรอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน
๔. ไม่ควรคัดเลือกต้นที่มีทะลายใหญ่ แต่มีจำนวนทะลายน้อย เพราะว่าจะมีผลผลิตโดยรวมในแต่ละต้นน้อยกว่าต้นที่มีจำนวนทะลายมาก แต่เล็กกว่า

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

สภาพพื้นที่ดิน

ปาล์มน้ำมันเจริญเติบโตได้ดีในดินที่สามารถเก็บความชื้นได้ดี หน้าดินลึก มีความเหนียวปานกลาง อินทรีย์วัตถุสูง การระบายน้ำดีและมีความเป็นกรดเป็นด่างเพียงเล็กน้อยคือ ๕.๐ - ๕.๗ ดินที่เหมาะสมคือ ดินในพื้นที่ที่เป็นป่าเปิดใหม่ ซึ่งมีลักษณะเป็นดินร่วนปนดินเหนียว มีอินทรีย์วัตถุสูง และความสูงของพื้นที่ไม่ควรสูงกว่าระดับน้ำทะเลเกิน ๕๐๐ เมตร โดยปาล์มน้ำมันที่ปลูกที่สุมาตราซึ่งมีความสูงประมาณ ๕๐๐ เมตร จะออกผลช้ากว่าที่ระดับต่ำอย่างน้อย ๑ ปี

สภาพอากาศ

อุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตทางลำต้นไม่ควรต่ำกว่า ๒๐ องศาเซลเซียส แต่ถ้าต้องการให้ออกผลตลอดปี อุณหภูมิไม่ต่ำกว่า ๒๒ - ๒๓ องศาเซลเซียส หรือสูงกว่า ๓๒ องศาเซลเซียส โดยเฉลี่ยอุณหภูมิควรเป็น ๒๖ องศาเซลเซียส ปาล์มน้ำมันต้องการแสงแดดอย่างน้อยวันละ ๕ ชั่วโมง การปลูกในที่ที่มีร่มเงาหรือปลูกชิดกัน ทำให้การสะสมน้ำหนัก การสร้างช่อดอกตัวเมียและผลผลิตลดลง ปาล์มน้ำมันต้องการน้ำฝนมาก ๑,๘๐๐ - ๒,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี ควรมีฝนตกกระจายสม่ำเสมอตลอดทั้งปีและมีความชื้นในบรรยากาศเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ถ้ามีช่วงแล้งก็ไม่ควรเกิน ๒ เดือน

การปลูกและการดูแลรักษา

การเตรียมวัสดุปลูก

การเพาะเมล็ด ควรเพาะเมล็ดในที่ร่ม มีการถ่ายเทอากาศเพียงพอ อุณหภูมิที่พอเหมาะ ๒๕ - ๒๘ องศาเซลเซียส ความชื้นในเมล็ด ๒๑ - ๒๒ เปอร์เซ็นต์ การเพาะเมล็ดปาล์มน้ำมันมีขั้นตอนดังนี้

๑. แช่เมล็ดในน้ำสะอาดโดยเปลี่ยนน้ำทุกวัน เป็นเวลา ๗ - ๙ วัน
๒. เมื่อครบกำหนด นำเมล็ดมาแช่สารละลายกันเชื้อราขนาด ๒ - ๑๐ นาที ควรคนเป็นครั้งคราว
๓. นำเมล็ดขึ้นมาผึ่งบนตะแกรงลวดในร่มและคอยเกลี่ยเมล็ดเป็นครั้งคราวจนกระทั่งเมล็ดแห้งซึ่งมีความชื้นประมาณ ๒๒ เปอร์เซ็นต์
๔. นำเมล็ดมาบรรจุในถุงพลาสติกใสขนาด ๑๕ x ๒๐ นิ้ว เพื่อรักษาความชื้นในเมล็ดแต่ไม่ควรให้ชื้นมากโดยเฉพาะที่ผิวเมล็ด โดยให้มีอากาศเหลืออยู่ในถุงไม่น้อยกว่า ๒ เท่าของปริมาตรเมล็ด
๕. ตรวจสอบถุงเพาะเมล็ดปาล์มน้ำมันทุกสัปดาห์ เพื่อนำเมล็ดที่เริ่มงอกออก
๖. ใส่เมล็ดที่เริ่มงอกลงในถุงพลาสติกขนาดเล็กใบใหม่ ฉีดด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืชแล้วเก็บถุงนี้ในที่มืดประมาณ ๒๑ วัน จนกระทั่งเมล็ดงอกรากและยอดเห็นได้ชัดเจน จึงนำลงปลูกในถุงพลาสติกขนาดเล็กในเรือนเพาะชำ

๗. ตรวจสอบความชื้นของเมล็ด หากพบว่าเมล็ดแห้งเกินไป ควรฉีดน้ำเพื่อให้เมล็ดมีความชื้นพอเหมาะต่อการงอก และถ้าพบเชื้อราให้แช่เมล็ดลงในสารละลายกันเชื้อราเป็นเวลา ๑๐ นาที ผึ่งในที่ร่มให้แห้งแล้วนำกลับเข้าถุงตามเดิมการงอกของเมล็ดพันธุ์ปาล์มน้ำมันจะเริ่มตั้งแต่สัปดาห์แรกของการเพาะ โดยที่เปอร์เซ็นต์ความงอกจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆจนถึงจุดสูงสุดในสัปดาห์ที่ ๖ - ๙ หลังจากระยะนี้ความงอกจะเพิ่มน้อยมาก ความงอกของปาล์มน้ำมันมีค่าอยู่ระหว่าง ๒๕ - ๖๐ เปอร์เซ็นต์

การดูแลรักษาในเรือนเพาะชำ

เมล็ดปาล์มน้ำมันที่เพาะได้ จะถูกนำดูแลในโรงเรือนก่อนมี ๒ ระยะ คือ pre - nursery และ main -nursery

ระยะ pre - nursery

๑. การเลือกที่ตั้งและการจัดเตรียม ควรอยู่ใกล้กับ main - nursery แปลงควรมีขนาดกว้าง ๑.๒ เมตร ยาว ๑๕ เมตร จำนวนแปลงขึ้นอยู่กับจำนวนต้นกล้าที่จะปลูก แต่ละแปลงห่างกัน ๖๐ เซนติเมตร เพื่อความสะดวกในการตรวจดูแลรักษา ดินที่ใช้ควรเป็นดินร่วนซุย หรือถ้าเป็นดินเหนียวควรผสมกับดินทรายในอัตราส่วน ๓:๒ และ

ไม่ควรผสมสารกำจัดแมลงหรือปุ๋ยลงไปในขณะที่เตรียมดิน เพราะสารเคมีจะฆ่าจุลินทรีย์ในดินได้ การให้น้ำควรใช้ฝักบัวเพื่อป้องกันดินถูกชะ ในระยะแรกควรให้ร่มเงา โดยเฉพาะในช่วงที่เริ่มออกใบ แต่หลังจากอายุได้ ๒ เดือน หรือเป็นระยะที่มี ๒ ใบ ควรเอาร่มเงาออก เพื่อไม่ให้ต้นกล้ามีใบยาวและเติบโตช้า

๒. การปลูกลงในถุงขนาดเล็ก ถุงที่ใช้มีขนาดกว้าง ๗.๕ เซนติเมตร ยาว ๒๒.๕ เซนติเมตรบรรจุดินให้ต่ำกว่าปากถุง ๑.๓ เซนติเมตร จากนั้นใช้นิ้วเจาะเป็นหลุมลึกประมาณ ๒ เซนติเมตร นำเมล็ดวางโดยให้ลำต้นที่จะงอกออกมาตั้งตรงให้ส่วนยอดสีขาวขึ้นด้านบนและปลายสีน้ำตาลที่เป็นรากลงด้านล่าง แล้วเอาดินกลบ ในกรณีที่ใช้เมล็ดปาล์มน้ำมันหึ่งอก ควรใช้จำนวนเมล็ดเพิ่มขึ้น ๓๐ เปอร์เซ็นต์จากที่ต้องการจะปลูกจริง เพื่อคัดต้นที่มีลักษณะไม่มีดอก

๓. การบำรุงรักษา ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอวันละ ๒ ครั้ง และไม่ควรให้น้ำชะดินในถุงออก ควรให้ปุ๋ยทางใบทุกสัปดาห์ เริ่มเมื่อกล้าอายุ ๔ สัปดาห์ นอกจากนี้ควรฉีดสารกำจัดเชื้อราและแมลงทุก ๑๔ วัน ถ้ามีการเกิดโรคและแมลงมากอาจฉีดทุก ๗ วัน นอกจากนี้ควรมีการกำจัดวัชพืชโดยการถอนหรือสารกำจัดวัชพืช โดยเฉพาะในเรือนเพาะชำขนาดใหญ่ แต่ไม่ควรใช้ ๒,๔-D ซึ่งเป็นสารกำจัดวัชพืชประเภทฮอร์โมน ซึ่งอาจทำให้ต้นกล้าเป็นอันตรายได้ นอกจากนี้ควรพรวนดินบ่อยครั้งเพื่อไม่ให้ดินแน่น และทำให้รากได้รับอากาศอย่างทั่วถึง

๔. การคัดต้นทิ้ง ก่อนที่จะนำต้นกล้าไปปลูกใน main-nursery ต้องคัดต้นที่แคระแกร็นและมีลักษณะไม่ดีออก ซึ่งมีลักษณะต่างๆ ดังนี้ ต้นกล้าบิด เนื่องจากวางเมล็ดเอาส่วนที่งอกเป็นต้นลงด้านล่าง มีใบม้วน ใบแคบมาก คล้ายใบหญ้า ใบย่น ใบหดเนื่องจากผิวใบบริเวณระหว่างเส้นใบไม่ขยายตัว และเป็นโรคต่างๆ

๕. การย้ายต้นกล้า ก่อนย้ายต้นกล้าจาก pre-nursery ไปยัง main-nursery ควรทำให้ต้นกล้าแกร่งเสียก่อน โดยค่อยๆ เอาหลังคาออกเพื่อให้ได้รับแสงเพิ่มทีละน้อย ควรย้ายต้นกล้าเมื่อมีอายุประมาณ ๓ เดือน ถ้าย้ายเร็วหรือช้าเกินไป ต้นกล้าเกิดการชะงักการเจริญเติบโต

ระยะ main nursery

๑. การเลือกที่ตั้งและการจัดเตรียม สิ่งที่สำคัญสำหรับ main-nursery คือจะต้องสามารถให้น้ำได้ และอยู่ใกล้กับสวนที่จะปลูกปาล์มน้ำมัน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนย้าย ส่วนดินที่ใช้ก็เหมือนกับ pre-nursery และไม่ควรผสมสารกำจัดแมลงหรือปุ๋ยลงไปเช่นกัน การวางถุงพลาสติกควรวางเป็นแบบสามเหลี่ยม โดยมีระยะห่าง ๗๕x๗๕x๗๕ เซนติเมตร

๒. การเตรียมถุงเพาะชำขนาดใหญ่ ถุงที่ใช้ในระยะนี้มีขนาด ๓๗.๕x๔๕ เซนติเมตร หนา ๐.๑๕ มิลลิเมตร และควรเป็นสีดำ นอกจากนี้จะใช้ถุงขนาด ๔๕ x ๖๐ เซนติเมตร เพิ่มอีกประมาณ ๕ เปอร์เซ็นต์ สำหรับการซ่อม ซึ่งจะต้องใช้เวลาอยู่ในถุงพลาสติกนานกว่า จึงต้องใช้ถุงที่มีขนาดใหญ่กว่า โดยวางให้มีระยะห่าง ๑ เมตร ส่วนการบรรจุดิน ควรให้รอยต่อระหว่างต้นและราก อยู่ต่ำกว่าปากถุง ๑.๓ เซนติเมตร และกลบดินให้อยู่ในระดับนี้ โดยการบรรจุดินควรทำอย่างน้อย ๑ สัปดาห์ก่อนย้ายปลูกเพื่อให้ดินยุบตัว

๓. การย้ายต้นกล้าจากถุงเพาะชำเล็กลงถุงเพาะชำใหญ่ วางถุงเพาะชำเล็กข้างถุงเพาะชำใหญ่แต่ละถุง ใช้พลั่วมือขุดหลุมปลูกในถุงเพาะชำใหญ่ จากนั้นใช้มีดกรีดถุงพลาสติกออกจากต้นกล้า แล้วค่อยๆ วางต้นกล้าซึ่งยังมีดินอยู่ลงปลูกในหลุม หลังปลูกควรรดน้ำทันที

๔. การบำรุงรักษา ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอทุกวันหรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ ๔ ครั้ง โดยวิธีพ่นฝอยในระยะที่ไม่มีฝน เพื่อป้องกันโรคใบไหม้ (blast disease) แต่แต่ละครั้งให้น้ำ ๘-๑๖ ลิตร ควรกำจัดวัชพืชโดยการถอนด้วยมือ นอกจากนี้ควรคลุมดินด้วยขุยมะพร้าว แกลบ หรือหญ้าคา เพื่อป้องกันวัชพืชอื่น และป้องกันการถูกชะล้างของเม็ดปุ๋ย และควรเพิ่มดินลงในถุงที่มีการยุบตัว

๕. การคัดต้นผิตปกติ โดยปกติจะพบต้นที่มีลักษณะผิตปกติ ๕-๑๐ เปอร์เซ็นต์ ลักษณะที่ผิตปกติได้แก่ upright form มีลักษณะลำต้นชี้ตรง ใบทำมุมแหลมกับลำต้นมาก โดยมากจะให้ผลผลิตต่ำ เนื่องจากเป็นหมัน เมื่อมองด้านข้างจะเห็นยอดลักษณะแหลมชี้ขึ้น flat top form มีใบแผ่ในแนวนอน เนื่องจากใบอ่อนสั้น ทำให้เห็นส่วนยอดมีลักษณะแบน ต้นกล้าที่มีลักษณะนี้จะมีลำต้นเตี้ย limp form เป็นต้นกล้าที่มีทางใบไม่แข็งแรง ทำให้ลู่ลงด้านข้าง ต้นกล้าที่มีลักษณะนี้จะเตี้ยเช่นกัน juvenile form ต้นกล้ามีอายุมากแต่มีใบย่อยติดกันเช่นเดียวกับใบในระยะแรกของต้นกล้า ลักษณะใบย่อยผิตปกติอื่นๆ ได้แก่ ใบย่อยเจริญเป็นมุมแหลมกับทางใบมาก ใบย่อยแคบ และมักจะม้วนเข้าหากันจนดูคล้ายเข็ม มักจะทำมุมแหลมกับทางใบ ใบย่อยสั้นและกว้าง ใบย่อยอยู่ชิดกัน หรือใบย่อยอยู่ห่างกัน

การปลูกด้วยถุงเพาะชำขนาดใหญ่เพียงระยะเดียว ระบบนี้จะไม่มีการย้ายปลูกในระยะ pre-nursery โดยจะนำเมล็ดมาปลูกในถุงพลาสติกที่ใช้สำหรับ main nursery เพียงครั้งเดียว คือ ขนาด ๓๗.๕x๔๕ เซนติเมตร โดยบรรจุดินที่ร่วนซุยในส่วนล่างของถุง และไม่ควรมีสารเคมีกำจัดแมลงหรือปุ๋ยเช่นเดียวกัน การวางถุงพลาสติกก็มีลักษณะเหมือนกับ main nursery แต่การดูแลกล้าในถุงเพาะชำเพียงครั้งเดียวนี้ ต้องสามารถให้น้ำต้นกล้าได้อย่างเพียงพอจนถึงระยะที่ ๑-๒ ใบ ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในด้านแรงงานและน้ำมากในระยะ ๔ เดือนแรก แต่ในช่วงหลังจะมีการเจริญอย่างรวดเร็ว เนื่องจากต้นกล้าไม่ได้รับการกระทบกระเทือนจากการย้าย จึงช่วยลดระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรือนลงไปได้ถึง ๒ เดือน โดยจะใช้เวลาจากการปลูกจนถึงการย้ายลงสวน ๑๐-๑๒ เดือน ควรปลูกในต้นฤดูฝน เพราะในระยะแรกปาล์มน้ำมันต้องการความชื้นมาก และจะได้มีเวลาดึงตัวนาน โดยใช้ปาล์มน้ำมันที่มีอายุ ๑๒-๑๔ เดือน สำหรับต้นกล้าที่ดูแลในเรือนเพาะชำ ๒ ระยะ และ ๑๐-๑๒ เดือน สำหรับต้นกล้าที่ดูแลในเรือนเพาะชำระยะเดียว ถ้าใช้ต้นกล้าที่มีอายุไม่เหมาะสม จะมีข้อเสียดังนี้

๑. ปาล์มน้ำมันที่มีอายุน้อย จะถูกทำลายโดยโรคและแมลงได้ง่าย โดยเฉพาะปาล์มน้ำมันที่มีอายุต่ำกว่า ๘ เดือน

๒. การขนย้ายกล้าปาล์มน้ำมันขนาดใหญ่มีความยุ่งยาก จึงเสียค่าแรงในการขนย้ายมาก และทำได้ช้า ต้นกล้า ที่จะปลูกควรมีอายุไม่เกิน ๑.๕-๒ ปี

๓. การใช้ปาล์มน้ำมันอายุมาก จะชะงักการเจริญและมีโอกาสตายมาก แต่จะออกผลเร็ว ถ้าใช้ปาล์มน้ำมันอายุน้อยถึงแม้จะมีจำนวนต้นที่ตายน้อยกว่า แต่ก็ใช้เวลาในการออกดอกนานขึ้น ดังนั้นอายุต้นกล้าปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมในการย้ายปลูก จึงควรอยู่ในช่วงระหว่าง ๑๒-๑๔ เดือน

ในกรณีที่ไม่สามารถใช้ต้นกล้าที่มีอายุตามที่กำหนด สามารถแก้ไขโดยการตัดใบและรากบางส่วนทิ้ง และควรระวังไม่ให้ต้นกล้าบอบช้ำมากในขณะที่ขนย้ายการปลูกจะปลูกแบบแถวสลับ โดยมีระยะห่างระหว่างต้นเท่ากับ ๙ x ๙ x ๙ เมตร ซึ่งจะได้ประมาณ ๒๒ ต้นต่อไร่ ควรวางแผนของแถวตามทิศตะวันออกและตะวันตก เพื่อให้ได้รับแสงแดดมากที่สุด โดยขุดหลุมให้มีความกว้าง ความยาว และความลึกเท่ากับ ๔๕x๔๕x๓๕ เซนติเมตร โดยใช้เสียมขุดเพื่อให้หลุมมีลักษณะตรง ขุดแยกดินชั้นบนและชั้นล่าง ถ้าเป็นดินที่มีการระบายน้ำได้ดี ก็สามารถขุดตากดินได้ก่อนประมาณ ๑๐ วัน แต่ถ้าดินระบายน้ำไม่ดีก็ไม่ควรขุดก่อน เพราะจะทำให้น้ำขังเป็นอันตรายต่อต้นปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่ลาดชันจะต้องมีการทำขั้นบันได โดยให้มีความกว้าง ๓ เมตร แต่ถ้าลาดชันน้อยก็ทำแบบ plat form คือทำที่ราบให้มีขนาด ๓x๓ เมตร ไว้สำหรับปลูกแต่ละต้นการปลูกปาล์มน้ำมันมีขั้นตอนดังนี้

๑. ใส่ปุ๋ยหินฟอสเฟตรองกันหลุม อัตรา ๒๕๐ กรัมต่อหลุม
๒. ผสมดินกับปุ๋ยเพื่อป้องกันการสัมผัสของรากกับปุ๋ยโดยตรง
๓. ฉีกถุงพลาสติกอย่างระมัดระวัง โดยควรถือต้นกล้าด้วยมือทั้ง ๒ ข้าง เพื่อไม่ให้ดินจากถุงแตก วางต้นกล้าลงให้ตรงจุดที่ต้องการ และพยายามให้ระดับของดินที่ลำต้นอยู่ในระดับเดียวกับที่อยู่ถุง

๔. ใส่ดินลงไปในกลุ่มโดยใส่ดินบนลงไปก่อนและอัดดินให้แน่น เพื่อป้องกันการล้มเมื่อลมพัดแรง หลังจากปลูกได้ ๓-๔ วัน ต้องมีการตรวจแปลง เพื่อให้แน่ใจว่าได้ปฏิบัติไปอย่างถูกต้อง เช่น ระดับการปลูกของต้นกล้าลึกหรือตื้นเกินไป ถ้าปลูกลึกเกินไป ก็เอาดินส่วนบนออกบ้างให้รอยต่อระหว่างต้นและรากอยู่ระดับผิวดิน นอกจากนี้ควรตรวจความแน่นของดิน การโยกเอนของต้นปาล์มน้ำมันจากลมพัด และควรมีการปลูกซ่อมโดยทำ หลังจากปลูกแล้วประมาณ ๑ เดือน ในช่วงที่มีอากาศชุ่มชื้น เพื่อทดแทนต้นที่ตายเนื่องจากเป็นโรคหรือต้นที่มีลักษณะผิดปกติ ในกรณีที่มีการปลูกอย่างถูกต้อง จะมีต้นที่เสียหาย ๒-๓ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น โดยทั่วไปในเรือนเพาะชำควรมีต้นปาล์มน้ำมันสำรองไว้ประมาณ ๕ เปอร์เซ็นต์ ของต้นกล้าทั้งหมดการปลูกพืชคลุมดิน หลังจากปลูกปาล์ม น้ำมัน และปรับพื้นที่แล้ว ควรปลูกพืชคลุมดินทันที ซึ่งโดยมากจะเป็นพืชอาหารสัตว์ตระกูลถั่ว เช่น เซนโตรซีมา (Centrocema pubescens) เพอราเรีย (Pueraria phaseoloides) และคาโลโปโกเนียม (Calopogonium caeruleum) อัตราส่วนของพืชทั้ง ๓ ที่ใช้คือ ๔:๑:๕ หรือ ๒:๑:๒ ใช้เมล็ดในอัตราไม่เกิน ๑.๕ กิโลกรัมต่อไร่ การปลูกพืชคลุมดินใน

สวนปาล์มน้ำมันมี ๒ แบบได้แก่

๑. การปลูกแบบหวาน สามารถปฏิบัติได้ง่าย ประหยัดเวลา เหมาะสำหรับแปลงที่ปราศจากวัชพืชและผ่านการเตรียมพื้นที่มาเป็นอย่างดี แต่จะใช้เมล็ดพันธุ์มาก

๒. การปลูกแบบแฉว ใช้กับสวนปาล์มน้ำมันที่มีแรงงานและเวลาเพียงพอ โดยทั่วไปมีระยะระหว่างแถว ๒-๔ เมตร ทำให้สามารถปลูกได้ ๓ แถวระหว่างแถวปาล์มน้ำมัน โดยเว้นแถวระหว่างต้นเพื่อใช้เป็นทางเดิน หรืออาจปลูกเต็มพื้นที่ก็ได้ โดยจะสามารถปลูกได้ ๕ แถวระหว่างแถวปาล์มน้ำมัน

การใส่ปุ๋ย ชนิดและอัตราปุ๋ยที่เหมาะสมกับปาล์มน้ำมันนั้น ได้จากการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ชนิดของดิน สภาพภูมิประเทศ ความต้องการธาตุอาหาร และการสูญเสียธาตุอาหารหลังการใส่ปุ๋ย นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องพิจารณาราคาปุ๋ยและผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับอีกด้วย

การควบคุมวัชพืช โดยทั่วไปการควบคุมวัชพืชในสวนปาล์มน้ำมันที่มีอายุน้อย มีความสำคัญมากกว่าในสวนที่มีอายุมาก เนื่องจากวัชพืชส่วนมากเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีแสงแดดทั่วถึงในขณะที่ปาล์มน้ำมันมีอายุน้อย การควบคุมวัชพืชมีอยู่ ๔ วิธีได้แก่

๑. การใช้วิธีกล ใช้เครื่องจักรตัดวัชพืชเหนือผิวดิน ควรทำอย่างต่อเนื่องแต่ไม่บ่อยจนเกินไป เนื่องจากสิ้นเปลืองแรงงานมาก

๒. การใช้วัสดุคลุมดิน อาจใช้ฟางข้าวหรือส่วนของต้นปาล์มน้ำมัน นอกจากจะช่วยป้องกันการงอกของเมล็ดวัชพืชแล้ว ยังช่วยป้องกันการชะล้างหน้าดิน ป้องกันการระเหยของน้ำจากผิวดิน และช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน แต่อาจมีปัญหาการหาวัสดุในการคลุมค่อนข้างยาก

๓. การปลูกพืชคลุมดิน ในการปลูกพืชคลุมดินต้องมีแรงงานอย่างเพียงพอในการดูแลพืชคลุม โดยเฉพาะการควบคุมวัชพืชในแถวพืชคลุมในระยะ ๖ เดือนแรก พืชที่ใช้โดยปกติเป็นพืชตระกูลถั่วซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วย แต่ต้องระวังไม่ให้พืชคลุมไปเลื้อยพันต้นปาล์มน้ำมัน โดยให้มีระยะห่างจากต้นปาล์มน้ำมัน ๑.๐-๑.๖ เมตร ซึ่งอาจใช้สารกำจัดวัชพืชชนิดฆ่าพืชคลุมบริเวณโคนต้น

๔. การใช้สารกำจัดวัชพืช มีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับมาก เนื่องจากมีประสิทธิภาพสูง ลงทุนต่ำ สามารถใช้ได้ทั้งในสวนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ในการใช้สารกำจัดวัชพืชชนิดนี้ ควรพิจารณาชนิดของวัชพืชด้วยดั่งนี้วัชพืชใบแคบ ที่สำคัญได้แก่ หญ้าคา กำจัดโดยใช้ไกลโฟเสท (glyphosate) อัตรา ๓๒๐-๔๘๐ กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ เมื่อปาล์มน้ำมันมีอายุ ๗-๒๒ ปี ถ้าใช้ในระยะเวลาที่มีอายุน้อยกว่านี้ควรระวังไม่ให้ละอองสารสัมผัสใบปาล์มน้ำมัน

นอกจากนี้ยังมีหญ้าที่สำคัญได้แก่ หญ้าลูกเห็บ และหญ้าไผ่ ซึ่งสามารถกำจัดได้โดยใช้สารผสมของพาราควอต (paraquat) และไดยูรอน (diuron) อัตรา ๑๒๐-๔๐๐ กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ หรือไกลโฟเสท อัตรา ๓๐๐-๔๑๐ กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ เฝริน ทำให้เกิดการบังร่มเงา มีผลในการลดการเจริญของต้นปาล์มน้ำมันและพืชคลุม โดยเฉพาะเฝรินกำจัดวัชพืชรากดำ กำจัดได้โดยใช้พาราควอต อัตรา ๒๔๐ กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ โดยทั่วไปควรกำจัดวัชพืชเฉพาะรอบต้น จะช่วยประหยัดค่าแรงงานและเวลาได้ โดยในระยะแรกทำเป็นวงเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒-๓ เมตร เมื่อปาล์มน้ำมันเริ่มออกผลจึงขยายออกเป็น ๓-๔ เมตร และควรกำจัดวัชพืชอย่างน้อย ๒ เดือนต่อครั้ง

การทำหมัน (castration) ต้นปาล์มน้ำมันเริ่มมีช่อดอกเมื่ออายุได้ประมาณ ๑๔ เดือน ช่อดอกในระยะแรกนี้ไม่ค่อยให้ผลผลิต แต่จะให้ผลผลิตได้ดีตั้งแต่อายุ ๒-๕ ปีขึ้นไป เนื่องจากช่อดอกในระยะแรกจะเป็นหมัน ถ้าทิ้งช่อดอกไว้ที่ต้นจะเป็นบ่อเกิดโรคเหี่ยวแห้ง (marasmius) และชักนำให้หนูเข้ามากัดกินผลปาล์มน้ำมัน นอกจากนี้ยังแย่งอาหารที่ไปเลี้ยงลำต้น ทำให้ต้นอ่อนแออีกด้วย ดังนั้นจึงมีการทำหมัน ซึ่งก็คือการนำช่อดอกตัวผู้และตัวเมียออกจากต้น โดยใช้หวงที่ทำด้วยเหล็กหรือมิดติดกับปลายไม้ โดยทำตั้งแต่เริ่มออกดอกจนถึงอายุ ๒๖ เดือน การทำหมันมีความสำคัญโดยเฉพาะในสวนที่ปาล์มน้ำมันเจริญช้า เพื่อให้ต้นปาล์มน้ำมันแข็งแรง มีระบบรากดี ทนแล้ง และมีเส้นรอบวงของลำต้นใหญ่ขึ้น ในต้นปาล์มน้ำมันที่มีอายุมากกว่า ๒ ปี อาจมีการทำหมันบ้าง เพื่อเพิ่มน้ำหนักต่อทะลาย

การตัดแต่งใบ (prunning) ในระยะ ๓ ปีแรกไม่ควรตัดใบออก แต่ในระยะหลังควรมีการตัดใบเพื่อความสะดวกในการตัดทะลายปาล์มน้ำมัน ตัดครั้งแรกเมื่อทะลายที่เก็บอยู่สูงจากพื้นดินประมาณ ๖๐ เซนติเมตร โดยตัดห่างจากโคนทางใบ ๑๐-๑๕ เซนติเมตร ถ้าตัดยาวไปจะทำให้ผลปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวร่วงลงมาติด และผลร่วงจากทะลายเป็นจำนวนมาก ทำให้การคาดคะเนผลผลิตผิดพลาด แต่ถ้าตัดสั้นเกินไปทำให้เกิดโรค red ring ได้ง่ายและยังเป็นที่วางไข่ของด้วงวง การตัดควรทำมุมเฉียง ๔๕ องศา เพื่อไม่ให้น้ำขังและรองรับสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคเหี่ยวแห้ง ใบที่ตัดแล้วควรวางห่างจากต้นปาล์มน้ำมันประมาณ ๑.๘ เมตร และวางไว้ระหว่างแถวปาล์มน้ำมัน ในส่วนของจำนวนใบที่ตัด ถ้ามีการตัดใบออกมากเกินไป ทำให้มีการลดการสร้างอาหาร มีอัตราส่วนของ C/N ต่ำลง มีผลทำให้มีอัตราส่วนของดอกตัวเมียต่ำ มีการเหี่ยวแห้งของช่อดอกสูง และขนาดของใบเล็กลง โดยทั่วไปควรตัดให้เหลือชั้นที่มีทะลายสูงประมาณ ๒ ชั้น ใบที่ตัดควรวางให้กระจายในพื้นที่ระหว่างแถวปาล์มน้ำมัน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินได้อย่างสม่ำเสมอ โดยที่ใบมีธาตุอาหารที่ปาล์มน้ำมันนำไปจากดินสูงถึง ๔๐ เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ยังช่วยคลุมดินลดการระเหยของน้ำ การวางควรวางแถวเว้นแถว เพื่อไม่ให้กีดขวางทางเดินขณะเก็บเกี่ยว และขนส่งผลปาล์มน้ำมัน

การช่วยผสมเกสร การช่วยผสมเกสรมีสาเหตุจากการที่ปาล์มน้ำมันมีช่อดอกตัวผู้และช่อดอกตัวเมียแยกกัน ถึงแม้จะอยู่ในต้นเดียวกันแต่ช่อดอกไม่พร้อมกัน จึงมีโอกาสผสมตัวเองได้น้อยมาก ซึ่งถ้าปล่อยให้ผสมข้ามตามธรรมชาติก็มีโอกาสน้อย เนื่องจากละอองเกสรตัวผู้ไม่สามารถปลิวเป็นระยะทางได้เกิน ๕๐ เมตร นอกจากนี้บางครั้งมีละอองเกสรตัวผู้ในสวนน้อยมากจนไม่เพียงพอในการผสม โดยเฉพาะในวันที่มีฝนตกหนัก ทำให้ละอองเกสรตัวผู้ไม่สามารถกระจายออกไปได้ และจากสาเหตุที่ค่าใช้จ่ายในการผสมสูง คู่กับผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจากการช่วยผสม

การเก็บเกี่ยว ระยะเวลาบานของดอกและเวลาสุกแก่ของผลปาล์มน้ำมัน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ ในช่วงฤดูแล้งมีการออกดอกดี ส่วนในฤดูฝนจะมีการเจริญเติบโตของผลดี ในพื้นที่ที่มีฝนตกสม่ำเสมอตลอดปี ผลจะสุกเร็วกว่าปกติ และมีผลสุกแก่ตลอดปี ส่วนในพื้นที่ที่มีฤดูฝนสลับกับฤดูแล้ง ปาล์มน้ำมันจะออกดอกมากในฤดูแล้ง และผลจะเจริญเติบโตในระหว่างฤดูฝน และสุกแก่ในฤดูแล้งถัดไป ในพื้นที่ที่มีฤดูแล้ง ๒ ครั้งต่อปี ดอกจะบานและผลสุกแก่ปีละ ๒ ครั้งเช่นกัน หลังจากการผสมแล้วผลจะเจริญเติบโตและสุกแก่ใน ๖ เดือน แต่ถ้ามีระยะแล้งเกิดขึ้นระหว่างการเจริญเติบโต ระยะเวลาในการสุกแก่จะขยายออกไป โดยทั่วไปจะพบผลปาล์มน้ำมันที่มีอายุต่างกัน ต้นเดียวกัน

สภาพอากาศ โดยเฉพาะความชื้นและแสงแดด มีผลอย่างมากต่อการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน ในสภาพอากาศ ชื้นควรเก็บเกี่ยวทุก ๗ วัน แต่ในสภาพที่แห้งจะเก็บเกี่ยวทุก ๑๐ วัน วัตถุประสงค์ของการเก็บเกี่ยวถี่ ก็เพื่อป้องกันการเกิดกรดไขมันอิสระ (free fatty acid) ไม่ให้เกิน ๓ เปอร์เซ็นต์ สามารถสังเกตระยะที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว ได้ โดยผลจะมีสีส้มปานกลาง และเริ่มร่วงจากต้น โดยมีผลร่วง ๒ ผลต่อน้ำหนักทะลา ๑๐ กิโลกรัม ดังนั้นถ้าทะลาหนัก ๒๐ กิโลกรัม ควรมีผลร่วงประมาณ ๔ ผล การเก็บผลปาล์มน้ำมันในระยะนี้ จะได้ปริมาณน้ำมันมากที่สุด น้ำมันที่ได้ก็มีคุณภาพดีที่สุด โดยมีกรดไขมันอิสระไม่เกิน ๓.๕ เปอร์เซ็นต์ (หลังจากกระแทกกับพื้นแล้ว) เมื่อผ่านการสกัดจากโรงงานแล้ว จะมีกรดไขมันอิสระไม่เกิน ๕ เปอร์เซ็นต์ ระยะเวลาที่ใช้ในการสุกแก่จะแตกต่างกันตามอายุของปาล์มน้ำมัน โดยทะลาของต้นที่มีอายุมากใช้เวลาในการสุกแก่ ๒๐ วัน โดยทั่วไปใช้เวลา ๑๑ วันการเก็บเกี่ยวควรทำงานเป็นกลุ่มอย่างน้อย ๓ คน ประกอบด้วยคนตัดทะลา คนแบกทะลายมาขึ้นรถบรรทุก และคนเก็บผลปาล์มน้ำมันที่ร่วงที่พื้นใต้อายุหรือยามสะพาย ส่วนค่าจ้างในกรณีที่ทะลายมีขนาดใหญ่จะได้ราคาต่อตันสูงกว่าทะลายขนาดเล็ก ในขณะที่ต้นยังเล็กมีอายุไม่เกิน ๘ ปี และมีความสูงไม่เกิน ๒.๗-๓.๐ เมตร ใช้เครื่องมือที่มีลักษณะคล้ายเสียมหน้ากว้างประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ต่อด้ามให้ยาว แขนงทะลายให้ขาดตกลงพื้น แต่ถ้าต้นสูงกว่านั้นจะต้องใช้มีดขุดที่ปลายไม้ไผ่สำหรับตัดทางใบและทะลายลงมา ใบที่ตัดเป็นใบที่ต่ำกว่าใบที่รองทะลา ๑ ใบ โดยจะตัดเฉียงกับลำต้น ตามแนวการเวียนของใบ ทะลายที่ตัดแล้วควรตัดแต่งให้สั้นที่สุด เพื่อความสะดวกในการขนส่งและได้ราคาที่สูงจากโรงงาน เพราะข้าวทะลายเป็นตัวดูดซับน้ำมันไว้ในเส้นใย ทั้งขณะที่อยู่ในหม้อต้มและขณะบีบน้ำมัน ในขณะที่ผลปาล์มสุกแก่ที่ต้น จะมีปริมาณกรดไขมันอิสระน้อยกว่า ๑ เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้ากระแทกกับพื้นดินในขณะที่เก็บเกี่ยวจะทำให้ผลซ้ำ ทำให้มีเปอร์เซ็นต์ของกรดไขมันอิสระเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงต้องขนย้ายไปขายให้แก่โรงงานหรือผู้รับซื้อโดยเร็วภายใน ๒๔-๓๖ ชั่วโมง และไม่ควรมีการขนถ่ายทะลายปาล์มน้ำมันบ่อยครั้ง โดยทั่วไปถ้าสภาพแวดล้อมเหมาะสม ปาล์มน้ำมันจะให้ผลผลิตตลอดทั้งปี โดยมีจำนวนทะลายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๘-๑๕ ทะลายต่อต้นต่อปี น้ำหนักทะลายเฉลี่ย ๑๐-๑๕ กิโลกรัม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของต้น ต้นปาล์มน้ำมันอายุน้อยจะมีทะลายมากแต่มีขนาดเล็ก และต้นที่มีอายุมากจะมีทะลายน้อยแต่มีขนาดใหญ่ แต่ละทะลายมีผลเฉลี่ย ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ ผลผลทั้งหมดมีน้ำหนักประมาณ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ผลผลิตของผลปาล์มน้ำมันจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนปีที่ ๙-๑๐ และจะคงที่หรือลดลงเล็กน้อยเมื่อมีอายุมากขึ้น โดยเฉลี่ยเมื่ออายุ ๙-๒๕ ปี จะได้ผลผลิตไร่ละ ๓.๒-๔.๐ ตัน แต่ละต้นจะให้ ๑๘-๒๔ ทะลายต่อต้นต่อปี โดยจะปลูกใหม่เมื่อต้นสูงเกินไปและให้ผลผลิตต่ำ ผลผลิตน้ำมันจากปาล์มน้ำมันเมื่อคิดเป็นปริมาณน้ำมันต่อพื้นที่การผลิตแล้ว มีผลผลิตต่อไร่สูงที่สุด

ปัญหาในการผลิตและแนวทางการแก้ไข

ปาล์มน้ำมันเป็นสินค้ารายการหนึ่งของไทย ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๔/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๒๗-๒๘ มกราคม ๒๕๓๕ ณ ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งประเทศมาเลเซียได้เสนอให้พืชน้ำมันอยู่ในรายการที่ต้องลดภาษีเป็นการเร่งด่วน (fast track) แต่คณะกรรมการเขตการค้าเสรีอาเซียนของไทย ได้มีมติจากการประชุมเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๕ ให้ถอนสินค้าน้ำมันพืช ๓ ชนิดได้แก่ น้ำมันปาล์ม น้ำมันถั่วเหลือง และน้ำมันมะพร้าว ไปไว้ในรายการสินค้าที่ขอสวนสิทธิ์ชั่วคราว (exclusion list) กล่าวคือ ไม่เร่งลดภาษีภายในระยะเวลา ๘ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๔๓) เนื่องจากไทยยังไม่สามารถแข่งขันทางด้านต้นทุนการผลิตกับประเทศในกลุ่มอาเซียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาเลเซีย อย่างไรก็ตามไทยก็ต้องดำเนินการเพื่อหาทางให้ปาล์มน้ำมันปรับตัวให้อยู่รอดได้อย่างเร่งด่วน เนื่องจากไทยต้องลดภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์ม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้เหลือเพียงร้อยละ ๐-๕ ในการนี้ทางการจึงได้เปลี่ยนนโยบายจากเดิมที่ประกาศลดเนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมาเป็นคงเนื้อที่เพาะปลูก และพัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมถึงการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันทดแทนและการจัดระบบข้อมูลการผลิตการตลาด

- **สภาพการผลิตพืช**

การปลูกข้าว เกษตรกรตำบลบึงบอน มีการปลูกข้าว ปีละ ๒ ครั้ง คือ ข้าวฤดูนาปี และฤดูนาปรัง

- มีการใช้เมล็ดพันธุ์ ใช้พันธุ์ดีส่งเสริม ได้แก่ สุพรรณบุรี ๑ , พิษณุโลก ๒ , พันธุ์ปทุมธานี ๑ เป็นต้น

- ใช้เมล็ด อัตราไร่ละ ๒๐ - ๓๐ กิโลกรัม

- มีการเตรียมดินที่ดี มีการไถตะ และไถแปรทำเทือก

- มีการดูแลรักษา เช่น การป้องกันและกำจัดโรคแมลงและวัชพืช

- มีการใส่ปุ๋ยเคมี ๒ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ ข้าวมีอายุ ๒๐ วัน สูตร ๑๖ - ๒๐ - ๐ อัตรา ๓๕ - ๕๐ กิโลกรัม

ครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖ - ๐ - ๐ เมื่อต้นข้าวมีอายุ ๔๕ - ๕๐ วัน ใส่ในอัตรา ๑๐ - ๑๕ กิโลกรัม / ไร่

- รักษาระดับน้ำให้อยู่ในแปลงระดับ ๕ - ๑๐ เซนติเมตร ตลอดเวลา

- มีการสำรวจแปลงนาตลอดเวลา ถ้ามีโรคแมลงถึงระดับเศรษฐกิจถึงจะฉีดสารเคมี

- การเก็บเกี่ยว จะเก็บเกี่ยวข้าวในช่วงข้าวระยะพลับพลึง ก่อนเก็บเกี่ยวควรไขน้ำออกจากแปลงนาก่อน ๑๐ - ๑๕ วัน เพื่อให้พื้นที่นาแห้ง การเก็บเกี่ยวจะใช้รถเกี่ยวพร้อมนาถ

- การตลาด เกษตรกรจะนำไปขายที่โรงสีหรือตลาดกลาง

การปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เกษตรกรจะใช้พันธุ์ส่งเสริมที่ทางราชการส่งเสริมมีการเตรียมแปลงเป็นร่องสวน มีการตากดินให้แห้งและย่อยดินให้ละเอียด การปลูกขุดหลุมกว้าง ยาว และลึก ๕๐x๕๐x๐ เซนติเมตร มีการรองกันหลุมด้วยมูลสัตว์ ระยะการปลูก ประมาณ ๖x๖ เซนติเมตร หรือ ๘x๘ เซนติเมตร

- การดูรักษา มีการตัดแต่งกิ่ง การป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช

- การให้น้ำ จะใช้เรื่อรดน้ำให้ทั่วแปลง วันละ ๑ ครั้ง

- การใส่ปุ๋ยเคมี จะใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕ - ๑๕ - ๑๕ อัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม / ไร่

- ตรวจสอบแปลงตลอดเวลาจนถึงเก็บผลผลิต

- การตลาด มีพ่อค้ามารับซื้อถึงสวนและเกษตรกรนำไปขายที่ตลาดสี่มุมเมืองและตลาดไท

การปลูกผัก

- การใช้พันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริมและรับรองคุณภาพ

- การปลูกขุดร่องสวนกว้าง ประมาณ ๔ เมตร

- มีการปรับปรุงดิน ใช้ปุ๋ยมาร์ล และปุ๋นขาว

- มีการเตรียมดิน มีการไถตะและแปรเพื่อย่อยดินให้ละเอียด

- มีการรดน้ำ จะใช้เรื่อติดตั้งเครื่องปั้มน้ำรด

- มีการใส่ปุ๋ย ๑๕ - ๑๕ - ๑๕ อัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม / ไร่

- มีการจำกัดวัชพืชตลอดเวลา

- มีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เมื่อมีการระบาดรุนแรง

- การตลาด จะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงที่สวนและนำไปขายเองที่ตลาดสี่มุมเมืองและตลาดไท

การปลูกส้มเขียวหวาน การปลูกส้มเขียวหวานของตำบลบึงบอน ในขณะนี้ส้มได้เกิดอาการผลร่วง ทำให้ผลผลิตตกต่ำ สาเหตุมาจากส้มเขียวหวานเป็นโรคไม่สามารถรักษาได้ เกษตรกรจึงปล่อยให้ทิ้งเพราะลงทุนไปไม่คุ้มทุน เกษตรกรจึงหันมาหาพืชอื่นมาปลูกทดแทนการปลูกส้มเขียวหวานต่อไป

- **ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม**

ประชากรส่วนใหญ่ในเขตตำบลบึงบอน ส่วนมากมีอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลัก ได้แก่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ประมง และบางส่วนก็ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมภายในจังหวัด และเขตจังหวัดใกล้เคียง

เขตการปกครอง

จำนวนหมู่บ้านในเขตตำบลบึงบอน มีทั้งหมด ๙ หมู่บ้าน ดังนี้ คือ

- หมู่ที่ ๑ บ้านคลองแก้ว
- หมู่ที่ ๒ บ้านบึงบอนพัฒนา
- หมู่ที่ ๓ บ้านบึงบอนใต้
- หมู่ที่ ๔ บ้านบึงบอนสอง
- หมู่ที่ ๕ บ้านพวงแก้ว
- หมู่ที่ ๖ บ้านพรสวรรค์
- หมู่ที่ ๗ บ้าน ส.ป.ก.
- หมู่ที่ ๘ บ้านศรีสโมสร
- หมู่ที่ ๙ บ้านบึงบอนฝั่งตะวันตก

- **ผู้นำชุมชน**

๑. นายทวี	อ่อนแยม	ตำแหน่ง กำนันตำบลบึงบอน หมู่ที่ ๑ บ้านคลองแก้ว
๒. นางสาวพนิดา	พุ่มประสพ	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ บ้านบึงบอนพัฒนา
๓. นางประชุมพร	ยิ้มใหญ่	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ บ้านบึงบอนใต้
๔. นายพงษ์เทพ	อ่อนแยม	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ บ้านบึงบอนสอง
๕. นายจกักรินทร์	พักเชือก	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ บ้านพวงแก้ว
๖. นางสาวภัทรวดี	คงโหมด	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖ บ้านพรสวรรค์
๗. นายบุญมา	เงินสลุง	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗ บ้าน ส.ป.ก.
๘. นางสาวนาม	เนียมจ้อย	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ บ้านศรีสโมสร
๙. นายประสาน	หอมเกษร	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ บ้านบึงบอนฝั่งตะวันตก

รายชื่อคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบึงบอน

๑. นายประสาน	หอมเกษร	ตำแหน่ง ประธานกรรมการศูนย์ฯ
๒. นายสมพงษ์	แก้วผ่อง	ตำแหน่ง รองประธานกรรมการศูนย์ฯ
๓. นางประชุมพร	ยิ้มใหญ่	ตำแหน่ง เภรัญญิก
๔. นางสาวนาม	เนียมจ้อย	ตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์
๕. นายทวี	อ่อนแยม	ตำแหน่ง กรรมการศูนย์ฯ
๖. น.ส.พนิดา	พุ่มประสพ	ตำแหน่ง กรรมการศูนย์ฯ
๗. นายจำนงค์	อ่อนแยม	ตำแหน่ง กรรมการศูนย์ฯ
๘. นายจกักรินทร์	พักเชือก	ตำแหน่ง กรรมการศูนย์ฯ
๙. นางสาวภัทรวดี	คงโหมด	ตำแหน่ง กรรมการศูนย์ฯ

๑๐. นายทวีวัฒน์	ไชยวีระ	ตำแหน่ง กรรมการและเลขานุการศูนย์ฯ
๑๑. นางสาวรวงทอง	เหล็มปาน	ตำแหน่ง กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการศูนย์ฯ
๑๒. นายสำเนียง	บุญนะ	ตำแหน่ง ที่ปรึกษา

จำนวนประชากร

หมู่ที่	ชาย	หญิง	รวม
๑	๒๓๕	๒๖๕	๕๐๐
๒	๖๓๔	๖๑๙	๑,๒๕๓
๓	๒๖๔	๒๖๕	๕๒๙
๔	๒๐๗	๒๒๑	๔๒๘
๕	๕๘๒	๕๙๕	๑,๑๗๗
๖	๒๖๘	๓๔๓	๖๑๑
๗	๔๖๕	๔๗๗	๙๔๒
๘	๑,๐๒๒	๑,๐๕๑	๒,๐๗๓
๙	๒๔๔	๒๖๕	๕๐๙
รวม	๓,๙๓๙	๔,๑๐๑	๘,๐๔๐

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี กันยายน ๒๕๖๕

จำนวนครัวเรือน

หมู่ที่ ๑	จำนวน ๑๒๕	บ้าน
หมู่ที่ ๒	จำนวน ๒๘๔	บ้าน
หมู่ที่ ๓	จำนวน ๑๘๔	บ้าน
หมู่ที่ ๔	จำนวน ๑๒๙	บ้าน
หมู่ที่ ๕	จำนวน ๓๒๔	บ้าน
หมู่ที่ ๖	จำนวน ๑๔๘	บ้าน
หมู่ที่ ๗	จำนวน ๑๙๗	บ้าน
หมู่ที่ ๘	จำนวน ๑,๑๖๙	บ้าน
หมู่ที่ ๙	จำนวน ๑๘๖	บ้าน
รวม	จำนวน ๒,๗๔๖	บ้าน

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี กันยายน ๒๕๖๕

ธุรกิจในพื้นที่ตำบลบึงบอน ประกอบด้วย

- ปั้มน้ำมันและก๊าซ ๓ แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม ๑๒ แห่ง
- ร้านค้าทั่วไป ๖๐ แห่ง
- หมู่บ้านจัดสรร ๒ แห่ง

คมนาคม

ตำบลบึงบอน ทุกหมู่บ้านมีถนนเชื่อมติดต่อกันโดยมีถนนสายหลักลาดยางเลียบบคลองระบายน้ำที่ ๗,๘,๙ ทั้งสองฝั่ง ซึ่งถนนแต่ละสายส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรังช่องทางเดินประมาณ ๓.๐๐ – ๕.๐๐ เมตร พาหนะที่ใช้มีทั้งรถยนต์ รถบรรทุกเล็ก รถบรรทุกใหญ่ รถจักรยานยนต์ และรถจักรยาน

ระบบสาธารณูปโภค

ประปา มีระบบประปาใช้ตลอดปี จากบ่อบาดาลและประปาหมู่บ้าน

ไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน จำนวน ๙ หมู่บ้าน

โทรศัพท์ มีโทรศัพท์ประจำบ้าน และในแต่ละครัวเรือน มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกคนที่มีการประกอบอาชีพต่าง ๆ

สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

- วัด จำนวน ๔ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑,๔,๕,๗
- โรงเรียน จำนวน ๓ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔,๕,๗
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๒ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕,๗
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕
- สถานีอนามัย จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕
- ศูนย์ตำรวจชุมชน จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔
- อบต. จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๘
- ศูนย์บริการ ฯ จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๙
- ศูนย์เลี้ยงสัตว์ธรรมชาติ จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๙

ภัยธรรมชาติ

ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในตำบลบึงบอน เกิดขึ้นจากมีลมพายุ ฝนตกชุกมากผิดปกติติดต่อกันหลายวัน จะมีน้ำท่วมขังทำให้เกษตรกรที่ปลูกพืชผัก พืชไร่ ไม้ผล นาข้าว ได้รับความเสียหายมาก ส่วนภัยแล้งจะไม่ค่อยพบ

ลักษณะการใช้ที่ดิน

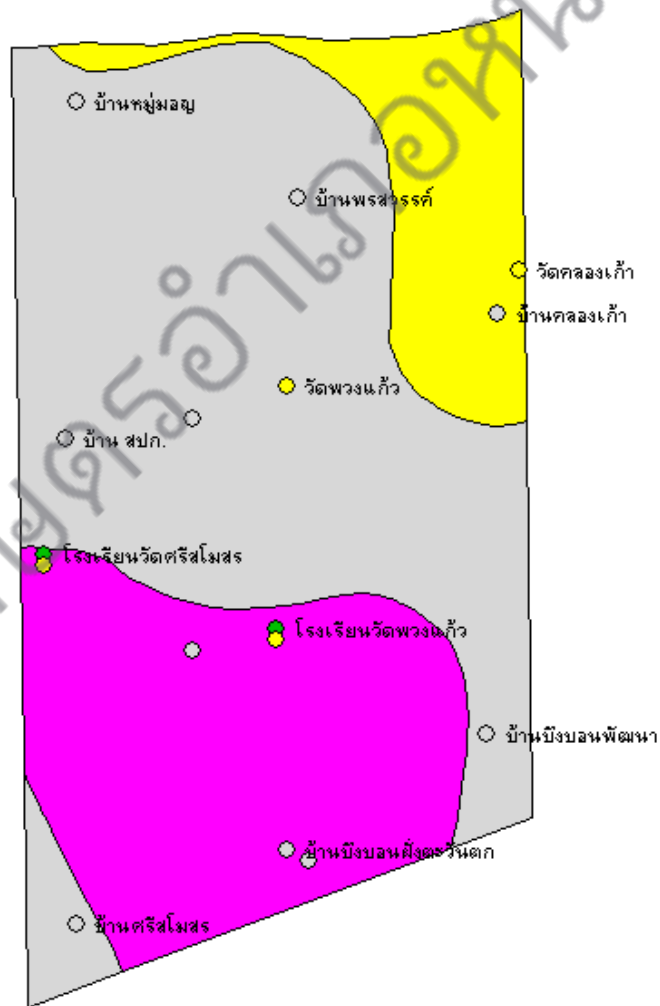
ข้าว มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๓๑๐ ครัวเรือน พื้นที่ทำนา ๑๐,๑๔๙ ไร่ ทำนาตลอดทั้งปี ๒ ปี ปลูกข้าว ๕ ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน ๑๐ – ๒๐ วัน ปลูกแบบนาหว่านน้ำตม ผลผลิตเฉลี่ย ๘๐๐ กก. / ไร่ (ความชื้น ๑๔ %) ระยะเวลาปลูกข้าวถึงเก็บเกี่ยว แต่ละครั้ง ประมาณ ๑๑๐ – ๑๒๐ วัน อัตราส่วนการใช้เมล็ดพันธุ์ ๒๕ – ๓๐ กก. / ไร่

ปุ๋ย ที่ใช้ เป็นปุ๋ยวิทยาศาสตร์ ร้อยละ ๘๕ และอ้อยร้อยละ ๑๕ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่สำคัญ คือ หอยเชอรี่ แมลงหว่า วัวชพืชที่สำคัญ คือ ด้วงกุดหญ้า เกษตรกรบางส่วนนำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพมาฉีดพ่นข้าว เชื้อราไตรโคเดอร์มา แซ่เมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนแล้วนำมาห่มและนำมาหว่านจะมีประสิทธิภาพมากในการป้องกันกำจัดโรคราในดิน และนำเชื้อบิววาเรียมาฉีดป้องกันและกำจัดหนอนในนาข้าว และยังมีสารชีวภัณฑ์อีกมากมายที่ใช้ในการป้องกันกำจัดได้ และทำให้ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ ทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้นแน่นอน

ไม้ผล มีพื้นที่ปลูกไม้ผลทั้งหมด ๒,๒๖๖ ไร่ เกษตรกร ๑๗๐ ครัวเรือน ชนิดของไม้ผลที่ปลูกมากถึงน้อย กล้วยน้ำว่า กล้วยหอมทอง มะม่วง มะพร้าว แก้วมังกร และฝรั่ง

พืชผัก มีพื้นที่ปลูกผัก ๒,๑๗๖ ไร่ เกษตรกร ๓๘๘ ครัวเรือน ชนิดของผักที่ปลูกมาก คือ ถั่วฝักยาว มะระ แพง บวบ คื่นช่าย กวางตุ้งฮ่องเต้ ฯลฯ มีเกษตรกรบางรายทำแบบปลูกผักอินทรีย์และขณะนี้ได้นำออกจำหน่ายในตลาดแล้ว เช่น ตลาดนัดโรงพยาบาลธรรมศาสตร์รังสิต วันจันทร์และวันพฤหัสบดี ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและบางส่วนส่งผักให้กับบริษัทส่งออกต่างประเทศด้วย

แผนที่แสดงลักษณะการใช้ที่ดินในตำบลบึงบอน

การเลี้ยงสัตว์

เลี้ยงไก่ชน เป็ด จำนวน ๑๗๔ ครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงไก่ชนพื้นเมืองและเป็ดไข่ และเลี้ยงวัว

การเลี้ยงปลา

มีการเลี้ยงปลา จำนวน ๑๕ ครัวเรือน ปลาที่เลี้ยง คือ ปลานิล ปลาตะเพียน ปลาจระเมื่อน้ำจืด ปลาสร้อย ปลาตุ๊ก อีกส่วนหนึ่งเลี้ยงในร่องสวนเป็นส่วนใหญ่

ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
ตารางที่ ๑ ปฏิทินกิจกรรมในการดูแลปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว	← →											
ไม้ผล	← →											
พืชผัก	← →											
ปาล์มน้ำมัน	← →											
ปศุสัตว์	← →											
ประมง	← →											

จำนวนประชากรและแรงงาน

จำนวนประชากรทั้งหมด ๘,๐๔๐ คน เพศชาย ๓,๙๓๙ คน เพศหญิง ๔,๑๐๑ คน จำนวนครัวเรือน ๒,๗๔๖ ครัวเรือน ครัวเรือนเกษตรกร ๑,๐๐๕ ครัวเรือน สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย ๓ คน / ครัวเรือน แรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย ๒ คน / ครัวเรือน

สิทธิในที่ทำกิน

ราษฎรในตำบลบึงบอนส่วนใหญ่ที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือเช่าบางส่วนมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ที่ต้องการเช่าทั้งหมด จึงน่าที่จะทำให้เกษตรกรยอมรับการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อการเกษตรกรรมได้ง่ายขึ้น หากไม่มีปัจจัยอื่นมากระทบ

ค่าแรงงานและสภาพแรงงาน

ค่าจ้างแรงงานวันละ ๓๒๕ บาท / วัน / คน มีการจ้างแรงงานระหว่างครัวเรือน ร้อยละ ๘๐ อีกร้อยละ ๒๐ มาจากแรงงานภายนอก มีครัวเรือนไปทำงานนอกตำบล ร้อยละ ๙๕ ในช่วงอายุ ๑๘ ปีเต็มในโรงงานอุตสาหกรรม

- ข้อมูลด้านต้นทุนการผลิต

ข้าว ต้นทุนการผลิต ๔,๘๙๖ บาท / ไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ระหว่าง ๗,๒๐๐ - ๑๐,๒๐๐ บาท / เกวียน ได้กำไร ๒,๓๐๔ - ๕,๓๐๔ บาท / ไร่

ตารางแสดงต้นทุนการผลิตข้าวนาปี - ข้าวนาปรัง/ไร่

ลำดับที่	รายการลงทุน/ไร่	นาปี (บาท)	นาปรัง (บาท)
๑	ค่าเตรียมดิน		
	- ตีดิน	๒๕๐	๒๕๐
	- ทำเถือก	๑๒๐	๑๒๐
๒	ค่าพันธุ์	๒๓๐	๒๓๐
๓	ค่าจ้างหว่าน	๓๐	๓๐
๔	ค่าสารเคมีคุมหญ้า	๔๐	๔๐
๕	ค่าจ้างพ่นสารเคมีคุมหญ้า	๔๐	๔๐
๖	ค่าปุ๋ยเคมี		
	- ๑๖-๒๐-๐	๙๐๐	๘๐๐
	- ๔๖-๐-๐	๙๐๐	๘๐๐
๗	ค่าจ้างหว่านปุ๋ย ๓ ครั้ง	๑๕๐	๑๕๐
๘	ค่าสารเคมีกำจัดโรค-แมลง ๔/รุ่น	๔๐๐	๔๐๐
๙	ค่าจ้างพ่นสารเคมี ๔/รุ่น	๑๖๐	๑๖๐
๑๐	ค่าน้ำมัน	๓๐๐	๓๐๐
๑๑	ค่าเก็บเกี่ยว		
	- รถเกี่ยว	๒๕๐	๒๕๐
	- ลากกระสอบ	๙๐	๙๐
	- เย็บกระสอบ	๓๖	๓๖
	- ขนข้าวไปโรงสี ๓๐๐ บาท/ตัน	๓๐๐	๓๐๐
๑๒	ค่าเช่า	๗๐๐	๗๐๐
	รวมต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	๔,๘๙๖	๔,๘๙๖
	ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	๑,๐๐๐ กก./ไร่	๑,๐๐๐ กก./ไร่
	รายได้เฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	๑,๐๕๐๐	๑,๐๕๐๐
	กำไรต่อไร่	๕,๖๐๔	๕,๖๐๔

กองทุนหมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้าน มีจำนวน ๙ กองทุน ทุกหมู่บ้าน

ประเพณีและความเชื่อ

ประชากรในหมู่บ้านทั้งหมด นับถือศาสนาพุทธ มีการทำบุญตามประเพณีวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา ออกพรรษา งานบวช งานแต่งงาน วันลอยกระทง และยึดมั่นในสถาบันขององค์พระมหากษัตริย์ ฯลฯ

สถานศึกษา

โรงเรียนระดับประถมศึกษา มีจำนวน ๓ แห่ง ดังนี้

๑. โรงเรียนนิกรราษฎร์บำรุงวิทย์ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔
๒. โรงเรียนวัดพวงแก้ว ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕
๓. โรงเรียนวัดศรีสโมสร ตั้งอยู่หมู่ที่ ๘

แหล่งความรู้ของชุมชน

ผู้นำชุมชน นำความรู้แลกเปลี่ยนกันโดยผ่านเวทีชุมชน และผ่านการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ

การเรียนรู้ ด้านวัฒนธรรม การเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มอาชีพ

● องค์กรเกษตรกร

กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดพวงแก้ว

จัดตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สถานที่ตั้งกลุ่ม หมู่ ๕ ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

มีสมาชิก ๑๐ คน

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำพริกพวงแก้ว

จัดตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

สถานที่ตั้งกลุ่ม หมู่ที่ ๕ ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

มีสมาชิก ๑๐ คน

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรน้ำพริกพวงแก้ว

จัดตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สถานที่ตั้งกลุ่ม หมู่ที่ ๕ ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

มีสมาชิก ๑๐ คน

วิสาหกิจชุมชน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๖ กลุ่ม

๑. วิสาหกิจชุมชนบงกช
๒. วิสาหกิจชุมชนน้ำทิพย์
๓. วิสาหกิจจอร์ณพัฒนา
๔. วิสาหกิจชุมชนพริกแกงพวงแก้ว
๕. วิสาหกิจชุมชนไทย โชลลา ฟลาวเวอร์
๖. วิสาหกิจชุมชนศรีเจริญผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัย

บทที่ ๒

สถานการณ์ของชุมชน

- ปัญหาของชุมชน (เรียงตามลำดับความสำคัญ)
 - ๑.ปัญหาด้านกายภาพ
 - ๒.ปัญหาด้านชีวภาพ
 - ๓.ปัญหาด้านเศรษฐกิจ
 - ๔.ปัญหาด้านสังคม

๑.ปัญหาด้านกายภาพ	๒. ปัญหาด้านชีวภาพ	๓. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ	๔. ปัญหาด้านสังคม
๑. ด้านทรัพยากร ธรรมชาติ - ดิน	- ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	- ใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับปรุงดิน	- ปุ๋ยอินทรีย์ - ไม่เผาฟาง - การหมักฟาง
- น้ำ	- แหล่งน้ำทางการเกษตรเน่าเสีย และสารเคมีตกค้าง	- ผลผลิตทางการเกษตรมีสารพิษตกค้าง - ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ	- สร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม - ให้ความรู้แก่เกษตรกรในการใช้สารเคมี
๒. ด้านการผลิต - พืช	- ผลผลิตต่อไร่ต่ำ - มีโรคและแมลงศัตรูพืช	- ต้นทุนการผลิตสูง - มีอาชีพที่ไม่มั่นคง	- เกิดการแตกแยกของชุมชน - ในชุมชนมีการแข่งขันสูง ไม่เอื้ออาทรต่อกัน
- ปศุสัตว์	-	-	-
- ประมง	- อาหารปลาที่มีราคาแพง - ราคาหน้าฟาร์มต่ำ	- มีจำนวนเกษตรกรน้อย รายในการทำประมง	- มีการรวมกลุ่มอยาก
๓. ด้านการตลาด - ราคา	- ราคาผลผลิตตกต่ำ	- มีการวางแผนการผลิต - ลดต้นทุนการผลิต - มีการประกันราคา	- รวมกลุ่มการผลิต
๔. ด้านสังคม	- หนี้สินเกษตรกร	- มีการลดต้นทุนการผลิต - มีรัฐบาลประกันราคา	- มีแหล่งรับซื้อผลผลิต

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

๑. ปัญหาดินเสื่อมโทรมขาดความอุดมสมบูรณ์
๒. ปัญหาการใช้ต้นทุนการผลิตสูง (ปุ๋ยเคมี + สารเคมี)
๓. ปัญหาสารพิษตกค้างในผลผลิต
๔. ปัญหาไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง

๕. ปัญหาเกษตรกรขาดความรู้ความชำนาญในการผลิต
๖. เกษตรกรขาดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาชุมชน

๑. มีการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการปรับปรุงบำรุงดิน
๒. มีการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้สารเคมี แก่เกษตรกร
๓. สร้างจิตสำนึก และตระหนักในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. ส่งเสริมการให้มีการรวมกลุ่มในการจัดหาแหล่งงบประมาณในการผลิตพืช
๕. จัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิต

● ศักยภาพชุมชน

- ศักยภาพด้านการผลิตข้าว

เดิมตำบลบึงบอน มีพื้นที่ทำนาอยู่น้อยมาก แต่เนื่องจากในปัจจุบันราคาข้าวเปลือกสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ หันมาทำนากันมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และในอนาคต ศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีป้อนแก่เกษตรกรในชุมชนได้ใช้มาตลอด

- ศักยภาพด้านการปรับปรุงบำรุงดิน
ตำบลบึงบอน มีหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน
- ศักยภาพด้านการส่งเสริมอาชีพ

ตำบลบึงบอน มีการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบึงบอน กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรกร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

จุดเด่น ด้านกายภาพ ๑. มีแหล่งน้ำเพื่อใช้ทางการเกษตรอย่างทั่วถึงทั้งตำบล

๒. การคมนาคมสะดวก

ด้านชีวภาพ ๑. สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากอยู่ในเขตชลประทานทั้งตำบล

ด้านเศรษฐกิจ ๑. มีแหล่งเงินทุน
๒. มีการประกันราคาข้าว

ด้านสังคม ๑. มีกองทุนหมู่บ้าน
๒. มีการรวมกลุ่ม
๓. มีการณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
๔. จัดสรรเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุ

จุดด้อย ด้านกายภาพ ๑. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์

๒. พื้นที่ดินเสื่อมโทรมเนื่องจากไม่มีการพักดิน

ด้านชีวภาพ ๑. การระบาดของศัตรูพืช
๒. สารพิษตกค้าง

ด้านเศรษฐกิจ ๑. ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น
๒. ราคาผลผลิตต่ำ

ด้านสังคม ๑. มีการขัดแย้งกันในชุมชน

๒. ปัญหาياهเสพติด

- ฝึนของบุคคล
 ๑. มีอาชีพหลัก และความเป็นอยู่ที่มีมั่นคง
 ๒. มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์
 ๓. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 ๔. มีสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ดี เป็นเมืองน่าอยู่
- ฝึนของชุมชน
 ๑. ต้องการชุมชนเข้มแข็ง มีความสามัคคี ปลอดภัยเสพติด
 ๒. ต้องการให้ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
 ๓. ต้องการให้ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมที่ดี
 ๔. ต้องการให้ชุมชนมีอาชีพหลักและมีรายได้
 ๕. ต้องการให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกอย่างของชุมชน
 ๖. ต้องการให้พัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน
 ๗. ต้องการให้มีโรงสีขนาดเล็กเพื่อแปรรูปข้าวในชุมชน
 ๘. ต้องการให้มีลานตากข้าว
- ฝึนที่เป็นไปได้
 ๑. เกษตรกรสามารถยึดอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลักได้อย่างยั่งยืน
 ๒. ประชาชนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างมีคุณค่า
 ๓. ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
 ๔. ชุมชนมีความเอื้ออาทรต่อกันในชุมชน
 ๕. ต้องการให้มีโรงสีขนาดเล็กแปรรูปข้าวในชุมชน
 ๖. ต้องการให้มีลานตากข้าว

บทที่ ๓

สังเคราะห์ข้อมูล

● ประวัติการการประกอบอาชีพของชุมชน

การตัดสินใจของเกษตรกรตำบลบึงบอน มีการตัดสินใจในการประกอบอาชีพตามความเหมาะสมของสภาพท้องที่และสิ่งแวดล้อมและการสืบทอดกันมาตั้งแต่ปู่ ย่า ตา ยาย แต่ก่อนพื้นที่ตำบลบึงบอนเหมาะสมการทำนา เกษตรกรได้ทำนาแบบหว่านสำรวย คือ หว่านข้าวแห้ง และต่อมาได้เปรียบเทียบการทำนาแบบแผนใหม่ทำนาแบบนาหว่านน้ำตมจนมาถึงวันนี้ แต่มีเกษตรกรจากต่างท้องถิ่นเข้ามาปลูกส้มเขียวหวาน ในพื้นที่ตำบลบึงบอน โดยทดแทนการปลูกข้าว ซึ่งได้ผลดีกว่าการปลูกข้าวทำให้เกษตรกรตำบลบึงบอน ได้เปลี่ยนพื้นนามาปลูกส้มเขียวหวานและมีการปลูกไม้ผลและพืชผักแซมไม้ผลและสวนส้มเขียวหวาน จึงทำให้พื้นที่นาของตำบลบึงบอนลดเหลือน้อยลงจนมาถึงทุกวันนี้

แต่ปัจจุบันนี้ส้มเขียวหวาน ได้เกิดมีปัญหาลูกส้มร่วงหล่น ทำให้เกิดการเสียหายต่อผลผลิต เพราะเนื่องจากส้มเขียวหวานได้เกิดการระบาดของโรคส้มทำให้เกษตรกรปล่อยทิ้งสวนส้มเขียวหวาน เพราะลงทุนไม่คุ้มกับการลงทุน ทำให้เกษตรกรได้หาพืชอื่นมาทดแทนส้มเขียวหวาน โดยการปลูกพืชผักทดแทน เช่น ถั่วฝักยาว บวบ มะระจีน ข้าวโพดหวาน และปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

● ลักษณะของการผลิต / เทคนิคระบบ

เกษตรกรตำบลบึงบอน มีการผลิตแบบเป็นระบบมีการวางแผนการผลิต มีการขุดร่องสวนและมีระบบการให้น้ำที่เหมาะสม มีการดูแลรักษาตามหลักวิชาการ มีระบบเทคนิคการผลิตที่ทันสมัย มีการบำรุงรักษาที่ดีทำให้ได้ผลผลิตสูง และมีตลาดรองรับ คือ ตลาดสี่มุมเมืองและตลาดไท แต่ราคาผลผลิตไม่แน่นอน ส่วนมากราคาตกต่ำ ไม่คุ้มกับการผลิต และปัจจัยการผลิตมีราคาสูง แต่เกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่มเพื่อในการต่อรองด้านการตลาด

● ปัจจัยเงื่อนไขในการผลิต ผลตอบแทนที่ได้

เกษตรกรตำบลบึงบอน มีข้อจำกัด คือ ไม่มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มการผลิต ส่วนมากเกษตรกรจะผลิตตัวใครตัวมัน ตามความพึงพอใจของตนเอง จึงทำให้ขาดการต่อรองด้านการตลาด ด้านการเงินและปัจจัยการผลิต ในการลงทุน จึงทำให้ปัจจัยการผลิตมีราคาที่สูง ส่วนด้านตลาดราคาผลผลิตตกต่ำ จึงทำให้เกษตรกรผลิตผลจะไม่คุ้มทุนเท่าไรนัก

● กลยุทธ์ทางเลือก

- เกษตรกร มีการวางแผนการผลิตและการตลาด
- หาพืชใหม่ ๆ มาปลูกทดแทนและได้ราคาดีและเป็นที่ต้องการของตลาด
- มีแผนการถ่ายทอดและเผยแพร่เทคโนโลยี ๆ
- หาปัจจัยอื่นมาทดแทนที่มีราคาต่ำ
- มีการรวบรวมจัดตั้งกลุ่มในการต่อรองด้านการตลาด
- มีแผนการผลิตเป็นระบบ

บทที่ ๔

แนวทางการพัฒนาของชุมชน

- **แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี**
 ๑. โครงการส่งเสริมพัฒนาสินค้าปลอดภัยจากสารพิษ
 ๒. โครงการพัฒนาบริหารจัดการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประดำตำบล
 ๓. โครงการผลิตเห็ดฟางโรงเรือน
 ๔. โครงการส่งเสริมอาชีพการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร
 ๕. โครงการปลูกปาล์มน้ำมัน
- **แผนลงทุน**
 ๑. โครงการผลิตปุ๋ยมูลสัตว์
 ๒. โครงการผลิตปุ๋ยหมักน้ำภายในครัวเรือน
 ๓. โครงการผลิตผักและข้าวโพดปลอดสารพิษ
- **แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร**
 ๑. โครงการผลิตสารสกัดชีวภาพ
 ๒. โครงการปรับปรุงบำรุงดิน

**รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณ
ตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)**

ประเภทแผน / โครงการ	เหตุผล	วิธีการ ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	จำนวนเงิน / แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด
แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี ๑.โครงการส่งเสริมการลดต้นทุน การผลิตข้าว	๑. ลดต้นทุนการผลิต	๑. ทำจุดสาธิต	๑.อบต.	๓๐๐,๐๐๐ บาท ๑. องค์กรบริหาร ส่วนตำบล	เกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐ สามารถ นำไปปฏิบัติ ได้
	๒. เพิ่มมูลค่า ผลผลิต	๒. บรรยาย	๒.ศบกต.		
๒.โครงการส่งเสริมการผลิตพืช ปลอดภัย	๓. ลดการใช้ สารเคมีและ ปุ๋ยเคมี	๓. อบรม ดู งาน	๒.สำนักงาน เกษตรอำเภอ	๓๐๐,๐๐๐ บาท ๑. องค์กรบริหาร ส่วนตำบล	เกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐ สามารถ นำไปปฏิบัติ ได้
	๑. ลดต้นทุนการผลิต	๑. ทำจุดสาธิต	๑.อบต.		
๒.โครงการส่งเสริมการผลิตพืช ปลอดภัย	๒. เพิ่มมูลค่า ผลผลิต	๒. บรรยาย	๒.ศบกต.	๓๐๐,๐๐๐ บาท ๑. องค์กรบริหาร ส่วนตำบล	เกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐ สามารถ นำไปปฏิบัติ ได้
	๓. ปลอดภัยจาก สารพิษ	๓. อบรม ดู งาน	๒.สำนักงาน เกษตรอำเภอ		
แผนลงทุน ๑. โครงการส่งเสริมพัฒนากลุ่ม วิสาหกิจชุมชน	๑. พัฒนากลุ่ม วิสาหกิจในการ ผลิตสินค้า	๑. อบรม	๑.อบต.	๓๐๐,๐๐๐ บาท / ๑. องค์กรบริหาร ส่วนตำบล	เกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐ สามารถ นำไปปฏิบัติ ได้
		๒. ดูงาน	๒.ศบกต.		
๒.โครงการพัฒนาจุดถ่ายทอด ความรู้ด้านการเกษตร	๓. สนับสนุน ปัจจัยการผลิต	๓. สนับสนุน ปัจจัยการผลิต	๒.สำนักงาน เกษตรอำเภอ	๓๐๐,๐๐๐ บาท / ๑. องค์กรบริหาร ส่วนตำบล	เกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐ ของกลุ่ม สมาชิกมี รายได้ เพิ่มขึ้น
		๑. เพื่อปรับปรุง และพัฒนาให้เป็น แหล่งเรียนรู้ให้แก่ เกษตรกร	๑. อบรม		
๓. โครงการจัดหาพันธุ์พืช พันธุ์ สัตว์ ให้แก่เกษตรกร	๒. สนับสนุน อุปกรณ์	๒. สนับสนุน ปัจจัยการผลิต	๒.ศบกต.	๓๐๐,๐๐๐ บาท ๑. องค์กรบริหาร ส่วนตำบล	เกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐ ของผู้เข้าร่วม โครงการ สามารถ นำไปปฏิบัติ
		๑. สร้างรายได้ ให้แก่เกษตรกร	๑.อบต.		
๒.จัดหาพืชพันธุ์ดี ให้แก่เกษตรกร	๒.จัดหาพืชพันธุ์ดี ให้แก่เกษตรกร	๒.จัดหาพืชพันธุ์ดี ให้แก่เกษตรกร	๒.สำนักงาน เกษตรอำเภอ	๓๐๐,๐๐๐ บาท ๑. องค์กรบริหาร ส่วนตำบล	เกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐ ของผู้เข้าร่วม โครงการ สามารถ นำไปปฏิบัติ
		๑. สร้างรายได้ ให้แก่เกษตรกร	๑.อบต.		
ประเภทแผน / โครงการ	เหตุผล	วิธีการ ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	จำนวนเงิน / แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด

<p>๔. โครงการส่งเสริมผลิตเชื้อไตรโคเดอร์มาและเชื้อบิวเวอร์เรียเพื่อป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช</p>	<p>๑. ลดการใช้สารเคมีในนาข้าว ๒. แก้ปัญหาศัตรูพืชระบาด ทำให้ผลผลิตเสียหาย ๓. ลดต้นทุนการผลิต</p>	<p>๑. อบรม / ดูงาน ๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิต</p>	<p>๑.อบต. ๒.ศบกด. ๒.สำนักงานเกษตรอำเภอ</p>	<p>๓๐๐,๐๐๐ บาท ๑. องค์กรบริหารส่วนตำบล</p>	<p>เกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ของผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำไปปฏิบัติได้</p>
<p><u>แผนฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม</u> ๑. โครงการส่งเสริมการปรับปรุงดิน ๒.โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ</p>	<p>๑. ลดความเป็นกรดของดินโดยใช้ปูนมาร์ล ๒. ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ ๓. ลดสารพิษตกค้างอันเกิดจากการใช้สารเคมี ๑. ลดต้นทุนการผลิต ๒. เพิ่มมูลค่าผลผลิต ๓. ลดการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี</p>	<p>๑. จัดแปลงเรียนรู้ ๒. จัดอบรม ๑. ทำจุดสาธิต ๒. บรรยาย ๓. อบรม ดูงาน</p>	<p>๑.อบต. ๒.ศบกด. ๒.สำนักงานเกษตรอำเภอ ๑.อบต. ๒.ศบกด. ๒.สำนักงานเกษตรอำเภอ</p>	<p>๓๐๐,๐๐๐ บาท ๑. กรมพัฒนาที่ดิน ๒.องค์กรบริหารส่วนตำบล ๓๐๐,๐๐๐ บาท ๑. องค์กรบริหารส่วนตำบล</p>	<p>เกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ของผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำไปปฏิบัติได้ เกษตรกรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ของผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำไปปฏิบัติได้</p>

สำนักงานเภสัชกรอำเภอหนองเสือ

ภาคผนวก

กระบวนการจัดเวทีชุมชนระดับตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ปัญหาแนวทางแก้ไขตำบลบึงบอน จากผลการดำเนินงานการจัดเวทีชุมชนโดยหน่วยงาน ๕ ภาคีหลัก ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอหนองเสือ เป็นแกนนำ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอหนองเสือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองเสือ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองเสือ องค์การบริหารส่วนตำบลบึงบอน โดยร่วมกับเครือข่ายเชิญผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป ร่วมแสดงความคิดเห็นในการระดมความคิด ปัญหาของชุมชน และแนวทางแก้ไข

๑. หัวข้อปัญหาการจัดเวทีชุมชน

๑. ด้านการศึกษา
๒. ด้านสิ่งแวดล้อม
๓. ด้านสาธารณสุข
๔. ด้านการเกษตร
๕. ด้านสาธารณูปโภค
๖. ด้านขยะ
๗. ด้านอื่น ๆ

๑.๑ ด้านการศึกษา

- การศึกษายังไม่พอเพียง
- อยากได้ลานกีฬา ไฟถนนไม่สว่าง
- ขาดครูสอนในโรงเรียน ครูมีน้อย
- สถานที่เรียนห่างไกล
- มีโรงเรียนขยายโอกาสน้อย
- สอนดนตรีไทยให้เยาวชน เด็ก ๆ ตามหมู่บ้าน

๑.๒ ด้านสิ่งแวดล้อม

- น้ำเสียในลำคลองและมีผักตบชวาในคลอง
- ควัน ฝุ่น จากถนน
- ไม่มีที่ทิ้งขยะในตำบล
- ขาดถังขยะของแต่ละบ้าน
- ปัญหาเรื่องแสงสว่างในที่มืด ไม่มีแสงไฟส่องตามถนน

๑.๓ ด้านสาธารณสุข

- ขาดเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เพราะหมู่บ้านมีมากขึ้นจึงไม่เพียงพอ
- อยากให้มีการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ และดูแลอย่างทั่วถึง
- การตรวจโรคทั่วไปสำหรับคนในชุมชน
- การป้องกันโรคไข้เลือดออกและไข้หวัดนก
- การทำบัตร ๓๐ บาท รักษาทุกโรค
- ให้เจ้าหน้าที่อยู่ประจำอนามัยตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๑.๔ ด้านการเกษตร

- ขาดเมล็ดพันธุ์ที่ดี

- ขาดการรวมตัวจัดตั้งกลุ่ม
- ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง เช่น ปุ๋ย ยาในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- ราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่คุ้มทุนการผลิต
- การระบาดของโรคแมลง
- ด้านการเกษตร อยากรให้ อบต. ช่วยเหลือ เช่น ปุ๋ย ยา
- ขาดที่ทำการเกษตร
- ขาดเงินทุนและแหล่งเงินทุน
- ไม่มีลานตากข้าวและยุ้งฉางเก็บข้าว
- สัมเขี้ยวหวานผลร่วงเสียหาย

๑.๕ ด้านสาธารณูปโภค

- น้ำประปายังไม่เพียงพอและยังไม่ทั่วถึงทุกครัวเรือน
- ยังไม่มีรถโดยสารเข้าถึงหมู่บ้าน
- ขาดน้ำสะอาดดื่ม
- อยากรได้ไฟฟ้าตามถนนตามซอย
- อยากรได้โรงเรียนเพิ่ม ขึ้นในชุมชน

๑.๖ ด้านขยะ

- จัดถังขยะในทุกหมู่บ้าน
- กำจัดขยะลาย มีบ่อขยะต้องเก็บให้มิดชิดและไม่ให้กระจาย เอาขยะที่เปียกควรเอาไปทำปุ๋ย ให้เป็น

ประโยชน์ต่อการเกษตรได้

- ควรมียรถเก็บขยะภายในตำบล
- เกษตรกรทิ้งขยะลงในลำคลอง

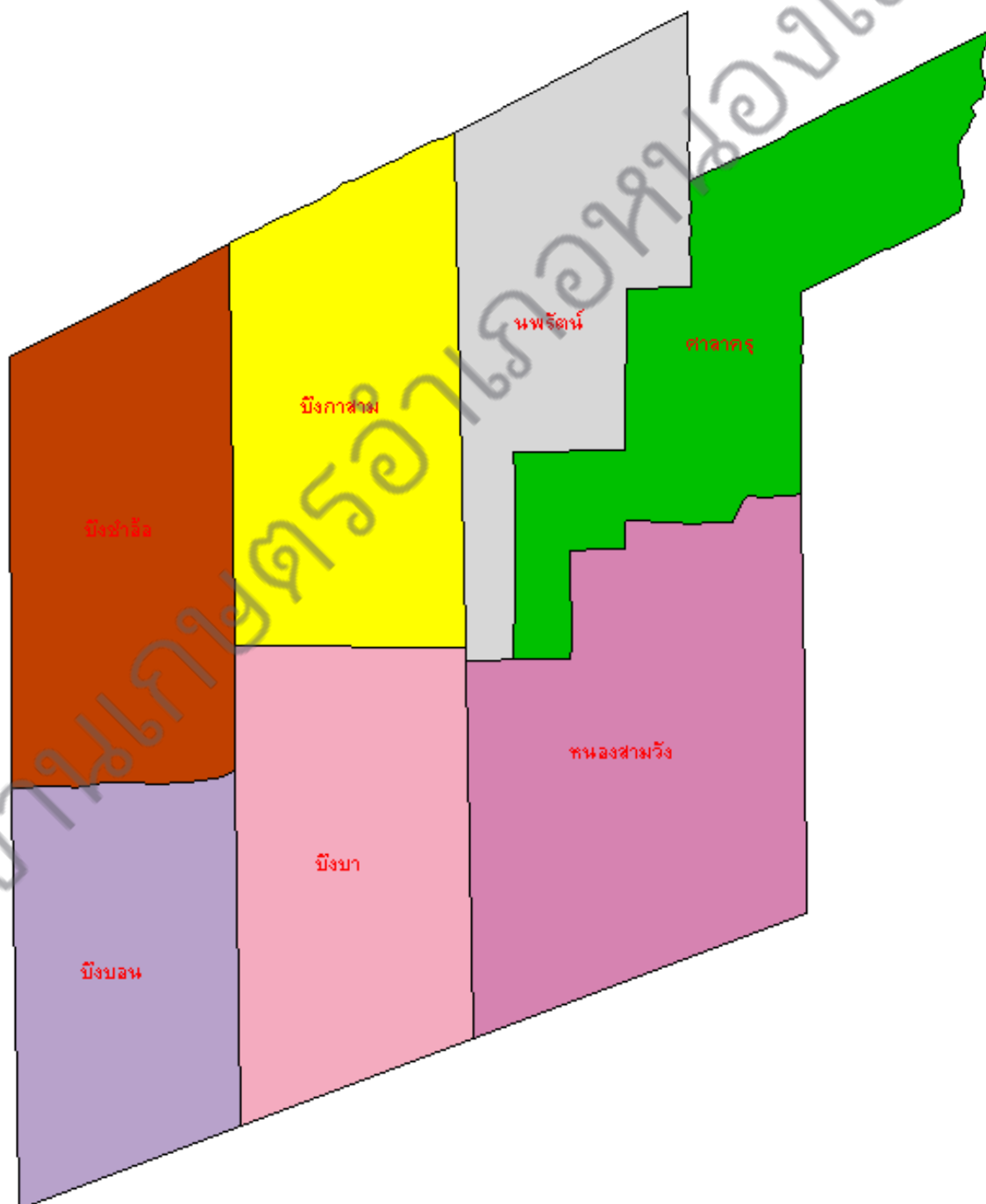
๑.๗ ด้านอื่น ๆ

- ปัญหาในชุมชนด้านการศึกษา
- ขยะมูลฝอย
- ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทางจิตใจ
- ปัญหาความเป็นอยู่ในชุมชน เช่น ไม่มีอาชีพ การว่างงาน

แก้ไขโดยการ

- จัดระเบียบในชุมชนให้ชัดเจนในบทลงโทษผู้ที่กระทำความผิด
- จัดทำชุมชนหน้าอยู่ในการดูแลของแต่ละครอบครัว
- ส่งเสริมคนในชุมชนในการจัดตั้งโครงการส่งเสริมอาชีพ

แผนที่อำเภอหนองเสือ

แผนที่ตำบลบึงบอน

